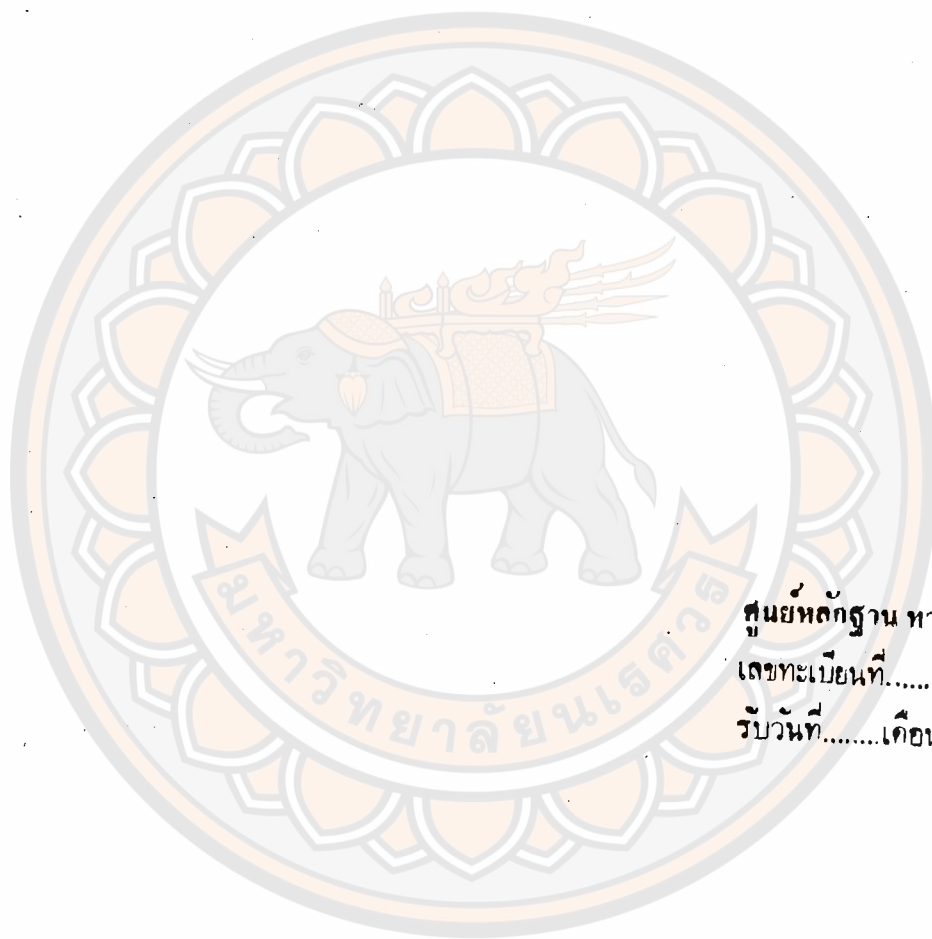

70940

ศูนย์หลักฐาน ทางประวัติศาสตร์
เลขทะเบียนที่.....
รับวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

14129584

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อภินันทนาการ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกของประเทศไทย

ภาควิชาประวัติศาสตร์

มศว. พิษณุโลก

HD9066.T5

พ 239 ๗

2529

วิทยานิพนธ์

ของ

พรทิพย์ อินทรโชติ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

วันลงทะเบียน 10 พ.ย. 2519

เลขทะเบียน 431254

เลขเรียกหนังสือ HD 9149

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

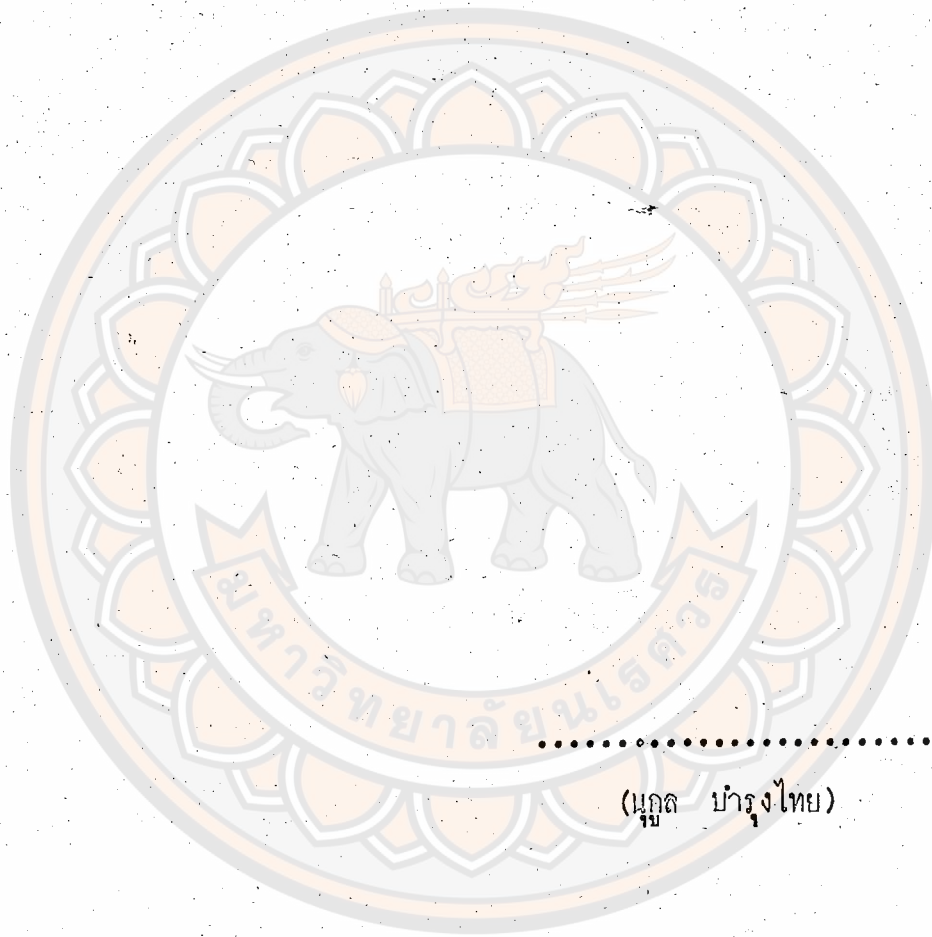
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

มีนาคม 2529

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักผู้ทรงปรีชาญาณศิลปศาสตร์บัณฑิต ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

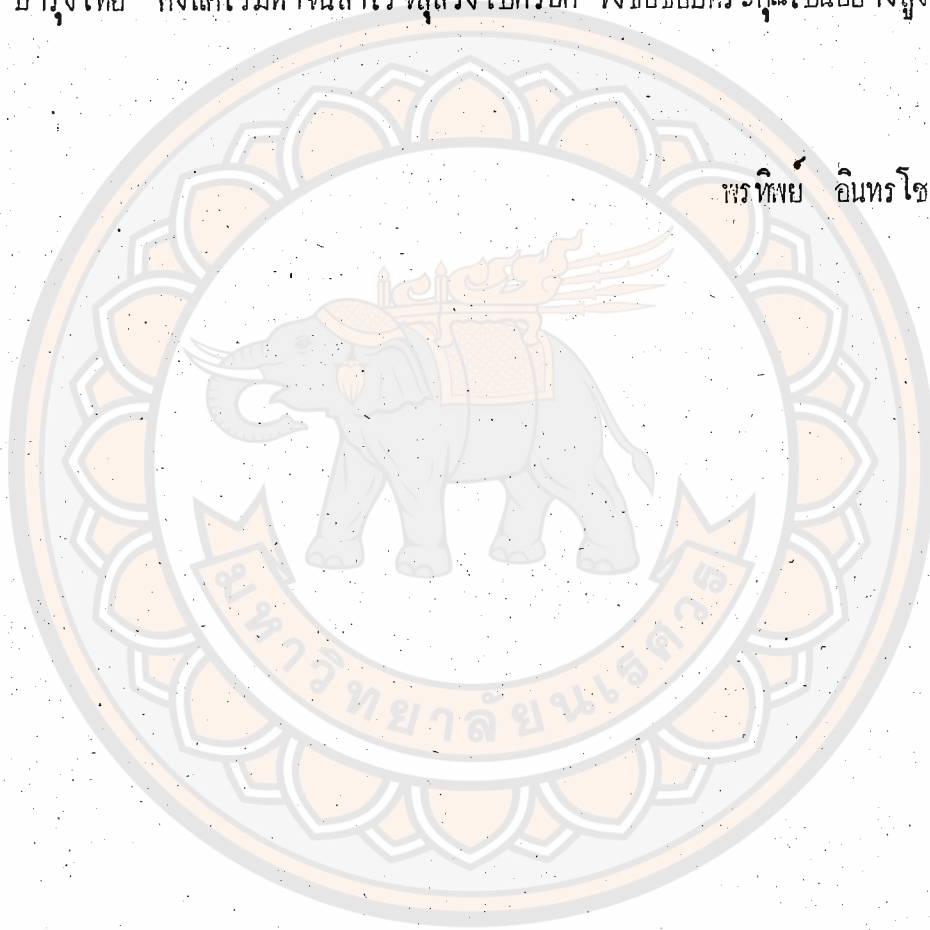

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(นฤต บำรุงไทย)

ประกาศคุณูปการ

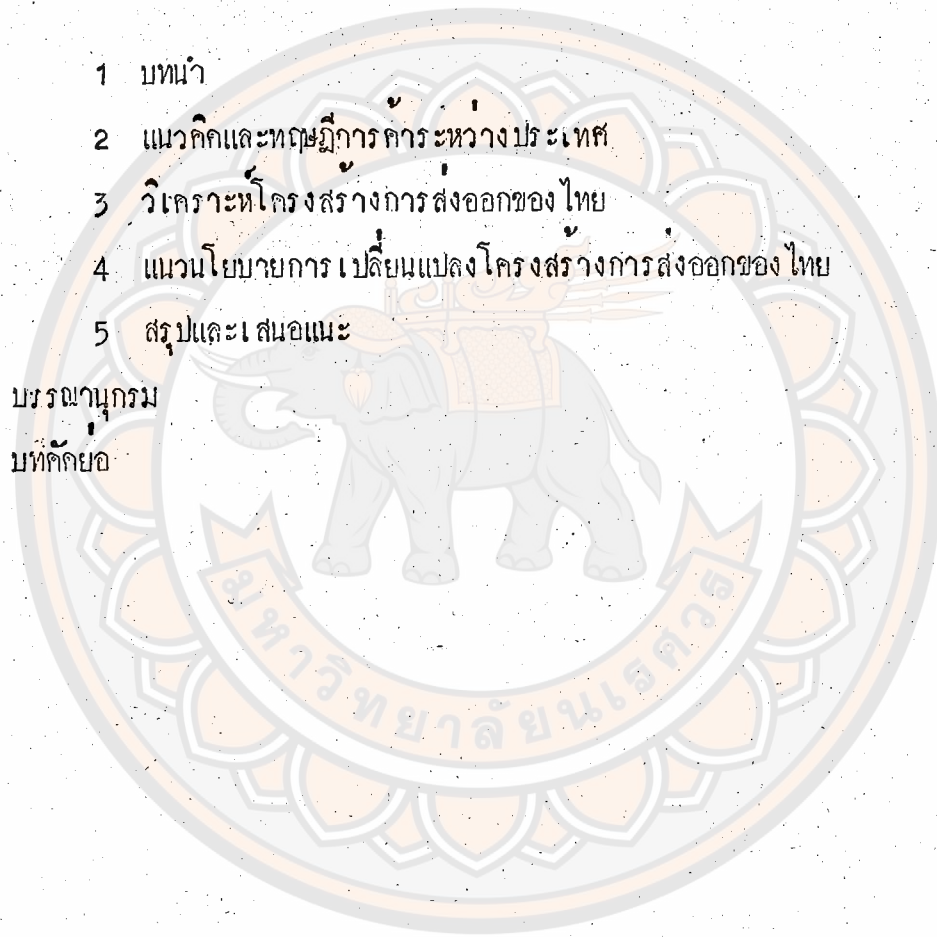
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์บุญด บำรุงไทย ตั้งแต่เริ่มทำจนสำเร็จจุดลงไปด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

พรทิพย์ อินทรโชติ

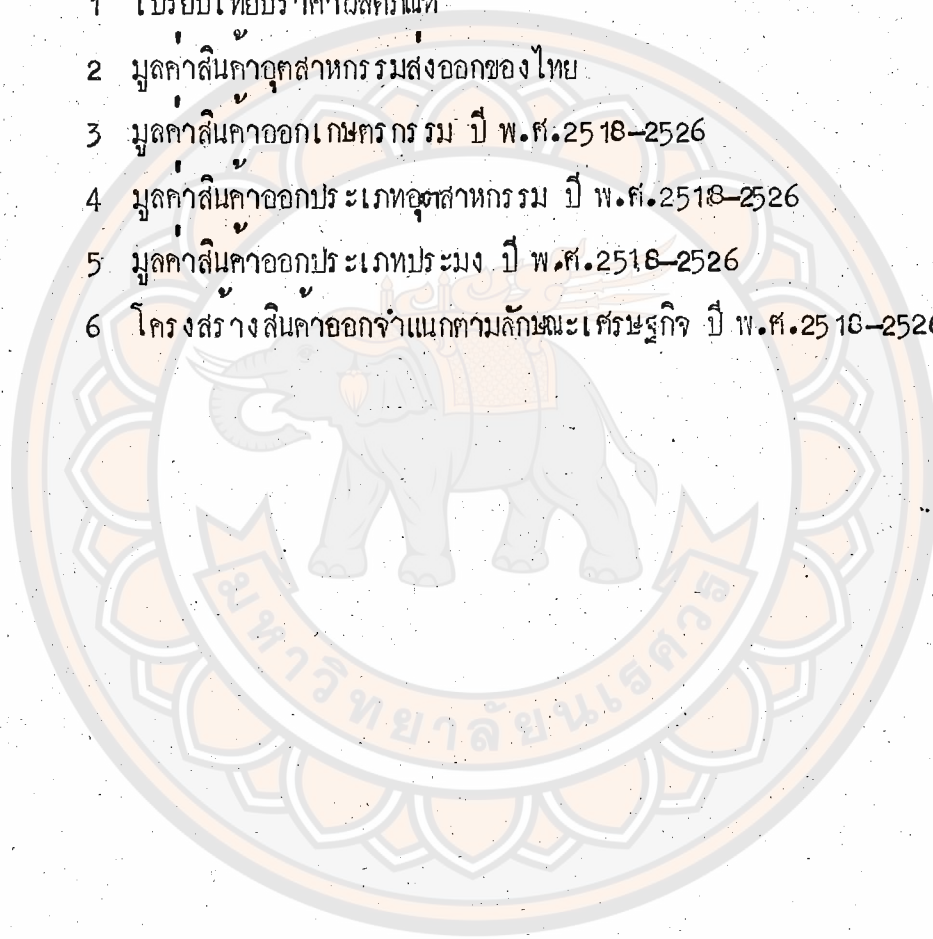
สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
2 แนวคิดและทฤษฎีการ คาระหว่างประเทศ	9
3 วิเคราะห์โครงสร้างการส่งออกของไทย	19
4 แนวนโยบายการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกของไทย	34
5 สรุปและเสนอแนะ	41
บรรณานุกรม	44
บทคัดย่อ	48

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เปรียบเทียบราคาคาผลิตภัณฑ์	2
2	มูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทย	6
3	มูลค่าสินค้าออกเกษตรกรรม ปี พ.ศ.2518-2526	22
4	มูลค่าสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรม ปี พ.ศ.2518-2526	26
5	มูลค่าสินค้าออกประเภทประมง ปี พ.ศ.2518-2526	32
6	โครงสร้างสินค้าออกจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.2518-2526	33

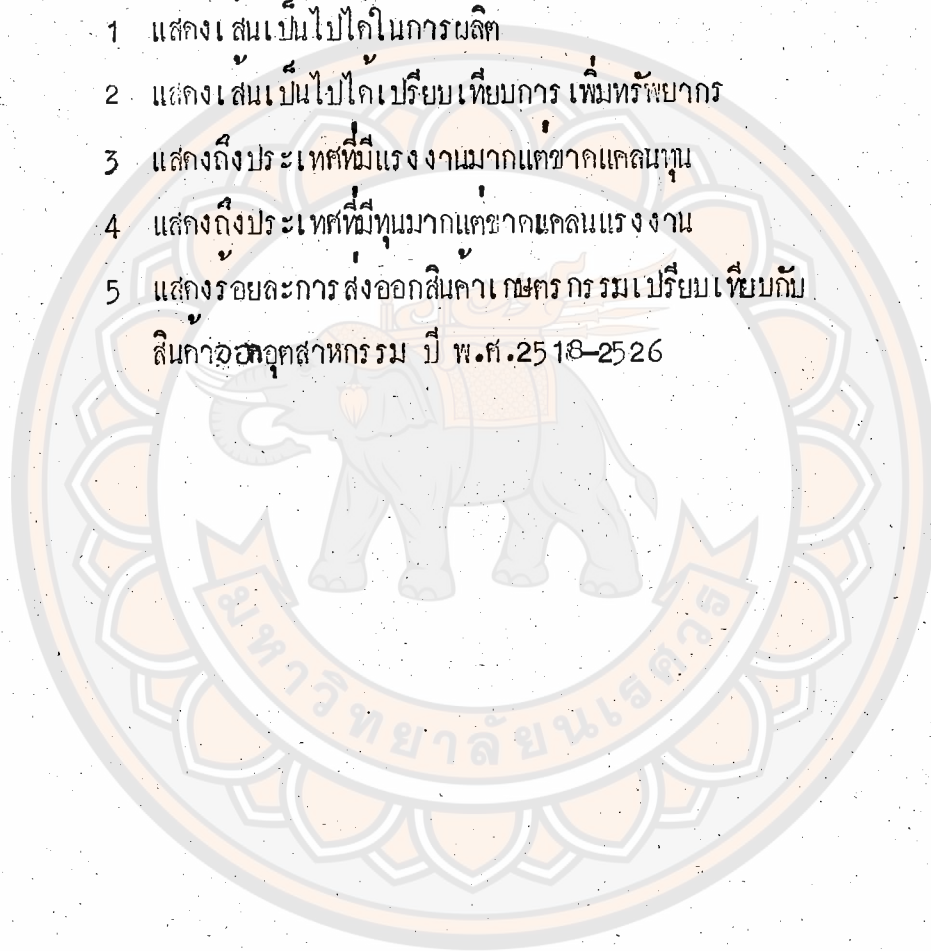

บัญชีกราฟ

รูปที่

หน้า

- 1 แสดงเส้นแนวโน้มได้ในการผลิต 16
- 2 แสดงเส้นแนวโน้มได้เปรียบเทียบการเพิ่มทรัพยากร 17
- 3 แสดงถึงประเทศที่มีแรงงานมากแต่ขาดแคลนทุน 17
- 4 แสดงถึงประเทศที่มีทุนมากแต่ขาดแคลนแรงงาน 17
- 5 แสดงรอยตะการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเปรียบเทียบกับ
สินค้านอกอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2518-2526 29

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาและมีเศรษฐกิจแบบเปิด ดังนั้นการค้ำระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม หากเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับการค้ำระหว่างประเทศมากเกินไป อาจเกิดผลเสียต่อประเทศได้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจของประเทศจะมีผลขึ้นลงไปตามเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า กล่าวคือในยามที่เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าตกต่ำ ความต้องการสินค้าและวัตถุดิบของประเทศก็จะลดลง มีผลทำให้ราคาและมูลค่าของสินค้าออกลดลง และในทางตรงกันข้าม เมื่อเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้ารุ่งเรืองมีความต้องการสินค้าจากประเทศของเราสูงขึ้นจะทำให้ราคาและมูลค่า การส่งออกสูงขึ้นตามไปด้วย (วราวรรณ ตังตระการพงษ์ 2524 : 35) การที่เศรษฐกิจของประเทศขึ้น ๆ ลง ๆ ตามเศรษฐกิจของประเทศอื่นนั้นจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศขาดเสถียรภาพ นับได้ว่าอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก

เศรษฐกิจของประเทศไทยขึ้นอยู่กับการค้ำระหว่างประเทศ มากเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากโครงสร้างการส่งออกของไทย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ โครงสร้างสินค้าออกภาคเกษตรกรรม และโครงสร้างสินค้าออกภาคอุตสาหกรรม

โครงสร้างสินค้าออกภาคเกษตรกรรม

ประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นับเป็นประเทศเกษตรกรรมที่สำคัญของโลก ผลผลิตทางการเกษตร อันได้แก่ ข้าว และผลไม้สดที่ส่งออก ทำให้ประเทศไทยถูกจัดอันดับเป็น 1 ใน 6 ของประเทศผู้ผลิต และส่งออกสินค้าประเภทอาหารที่สำคัญของโลก นอกจากนี้ยังได้รับสมญานามว่าเป็น "อู่อาริ อู่น้ำของเอเชีย" (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2524 : 549) แต่สินค้าประเภทนี้มีข้อเสียและเป็นสาเหตุที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจผันแปรได้มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้คือ

ประการแรก ปัญหาเทคโนโลยีทางการผลิตของประเทศไทยส่วนใหญ่ยังล่าหลัง วิธี
การผลิตยังคงอาศัยธรรมชาติมากกว่าใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปช่วย จากการศึกษาของ
ดร.โกศล เพ็ชรสุวรรณ ได้กล่าวว่า ความได้เปรียบทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้ผลิต
สามารถวัดค่าเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ตามความยากง่ายของกระบวนการผลิต ยิ่งกระบวนการ
การผลิตซับซ้อนมากเท่าใด ผู้ผลิตก็สามารถวัดค่าเทคโนโลยีได้มากเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม
ถ้ากระบวนการผลิตมีความซับซ้อนน้อยก็สามารถวัดค่าเทคโนโลยีได้น้อย (ธนาคารกรุงเทพจำกัด
2524 : 57) ดังนั้นจึงไม่เป็นสิ่งแปลกที่ประเทศเกษตรกรรมมักเสียเปรียบดุลการค้าต่อ
ประเทศอุตสาหกรรมอยู่เสมอ ตารางต่อไปนี้เป็นการวางแสดงการเปรียบเทียบราคาสินค้า
ผลิตภัณฑ์ทางการผลิตเทคโนโลยีแล้วระหว่างสินค้าเกษตรกรรมกับสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งจะ
เห็นความแตกต่างทางด้านราคาขายอย่างชัดเจน ทั้งนี้มีผลมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยี
เป็นปัจจัยหลัก

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบราคาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ราคาซื้อขาย (บาท/ก.ก.)	ส่วนประกอบราคา 1 ก.ก.	
		ค่าวัตถุดิบ	ค่าเทคโนโลยี
เกษตร - ข้าวสาร	4.50	1.00	3.50
- มันสำปะหลัง	1.20	0.60	0.60
วัตถุดิบสำเร็จรูป			
- เหล็กเส้น			
ก่อสร้าง	7.00	1.00	6.00
- ลวดทองแดง			
อานเย้ายา	150.00	10.00	140.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ราคาซื้อขาย (บาท/ก.ก.)	ส่วนประกอบราคา 1 ก.ก.	
		ถั่วตัดกิม	คาเทคโนโลยี
ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป			
- ถั่วเน่า	400.00	20.00	380.00
- รดนมถั่ว	700.00	40.00	660.00
- เครื่องคอมพิวเตอร์	6000.00	100.00	590.00

(ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2524 : 57)

ตารางที่ 1 พบว่า ประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมและวัสดุสำเร็จรูป มีบทบาทสำคัญในความเป็นแหล่งป้อนวัตถุดิบให้แก่ประเทศผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมสำเร็จรูป ด้วยเหตุนี้ประเทศผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมสำเร็จรูปจึงได้เปรียบประเทศผู้ผลิตวัตถุดิบเป็นอย่างมาก ในประเด็นนี้ประเทศไทยควรมีการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่มากขึ้น เพื่อลดการขาดดุลการค้าของประเทศ โดยการร่วมมือกันระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาล ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ใหม่มากขึ้น เช่น เคมีไทยส่งมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบสินค้าออก ควรมีการคิดแปดงให้เป็นผลิตภัณฑ์ผลผลิตหรืออื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งการนำเทคโนโลยีเข้ามาประกอบในการผลิตสินค้านี้จะช่วยให้โครงสร้างการส่งออกเปลี่ยนไปจากเคมี และจะอำนวยความสะดวกประเทศมากยิ่งขึ้น

ประการที่สอง ปัญหาตามผลิตภัณฑ์บางชนิดถึงจุดอิ่มตัว และบางชนิดถูกกีดกันจากตลาดโลก อันเนื่องมาจากความต้องการในตลาดโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรแสวงหาผลผลิตใหม่ ๆ และตลาดการค้าใหม่ ๆ ในกว้างขวางมากขึ้น ในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยผลิตผลผลิตเกษตรหลายชนิด ซึ่งสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เช่น ข้าว ข้าวโพด

กาแฟ ไบยาสูบพันธุ์ต่างประเทศ ปลาหมึกน้ำมัน ผัก ผลไม้ อาหารสัตว์ ตลอดจนสัตว์เลี้ยง เช่น โคเนื้อ สุกร และไก่พันธุ์เนื้อ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่คาดว่าจะประสบผลสำเร็จได้แก่ ข้าวฟ่าง พืชน้ำมัน ผ้ายา ไม้โตเร็วเพื่อทำเยื่อกระดาษ สัตว์เลี้ยง เช่น แพะ แกะ และสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงชายฝั่ง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2527 : 8) จากการแสวงหา ผลผลิตใหม่ ๆ นี้จะทำให้ยุทธศาสตร์ทางการค้าของไทยในตลาดโลกดองตัวมากยิ่งขึ้น เพราะผลผลิตใหม่ ๆ จะเอื้ออำนวยให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ 2526 : 265)

ประการที่สาม ปัญหาการแข่งขันทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ จะพบว่ามีหลายประเทศ ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นลูกค้า แต่ปัจจุบันกับเป็นประเทศคู่แข่งทางการค้ากับประเทศไทย เช่น ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ประเทศนี้แต่เดิมผลิตผลผลิตทางการเกษตรได้ไม่เพียงพอสำหรับบริโภคภายในประเทศ ซึ่งต้องสั่งซื้อผลผลิตของประเทศไทย ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นสามารถผลิตผลผลิตได้เอง หลายชนิดจนเป็นประเทศคู่แข่งของไทยในตลาดโลกอีกด้วย ผลผลิตดังกล่าวได้แก่ ข้าว เป็นต้น สถานการณ์ดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมากที่จะต้องปรับปรุงการผลิตทางการเกษตรให้ทัดเทียมหรือเหนือกว่า เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดองตัวมากยิ่งขึ้น

ประการที่สี่ ปัญหาราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกมีราคาไม่สูง เมื่อเทียบกับสินค้าอุตสาหกรรม เพราะประเทศที่พัฒนาทางอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเกษตรได้หลาย ทำการกีดกันสินค้าเกษตรจากประเทศด้อยพัฒนา ดังนั้นโครงสร้างการส่งออกของสินค้าจึงมีส่วนช่วยแก่สถานการณ์เช่นนี้ได้เช่นกัน โดยการเพิ่มประเภทของสินค้าส่งออกมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจได้ยิ่งขึ้น

ประการที่ห้า กิจการส่งออกภาคอำนาจต่อรองในตลาดโลก เพราะภาคเอกชนและภาครัฐบาลไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการปรับปรุงในด้านการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัญหาต่าง ๆ อีกมากที่จะคงเร่งปรับปรุงแก้ไข เพราะแนวทางเหล่านี้ เป็นกลไกสำคัญที่จะเป็นคู่มือในการปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

โครงสร้างสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรม

ปัจจุบันประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของสินค้าประเภทนี้จึงได้มีการส่งเสริมการลงทุนทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลเป็นจำนวนมาก สินค้าอุตสาหกรรมของไทยเชื่อว่าจะเริ่มมีการตื่นตัวกันในปัจจุบันเท่านั้น จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยยืนยันว่า ครั้งสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ได้มีการส่งเครื่องถ้วยชามสังคโลกออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ อาทิ ชาว มลายู เป็นต้น (กำจร อึ้งโพธิ์ 2522 : 141) จากอดีตถึงปัจจุบันนับได้ว่าอุตสาหกรรมของไทยได้เจริญมากพอสมควร ทำให้การส่งออกขยายตัวมากขึ้น เช่น ปี พ.ศ.2525 สินค้าออกอุตสาหกรรมมีมูลค่าถึง 67,000 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2524 ถึงร้อยละ 21.2 นับว่าเป็นการเพิ่มที่ค่อนข้างสูงพอควร เมื่อเทียบกับการส่งออกโดยรวมของประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย 2526 : 16) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-4 (2504-2524) ได้มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า ในขณะที่การพัฒนาการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่เท่าที่ควร นโยบายการส่งออกในช่วงเวลาดังกล่าวยังคงเป็นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและการกระจายผลผลิตเพื่อการส่งออกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อบรรเทาการขาดดุลการค้า กล่าวคือ ปี พ.ศ.2520 ขาดดุลการค้า 25,599 ล้านบาท และเมื่อเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 คือในปี พ.ศ.2525 ขาดดุลการค้า 37,215 ล้านบาท ปี พ.ศ.2526 ขาดดุลการค้าเป็น 69,316 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2527 : 6) การขาดดุลการค้านี้เป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนฐานะทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากสินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทเกษตรกรรม ดังนั้นรัฐบาลควรทุ่มเทความพยายามในด้าน การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น ส่วนการขยายตัว การส่งออกผลผลิตภาคเกษตรกรรม มีขีดจำกัดที่ค่อนข้างมาก ฉะนั้น การส่งออกจะขยายตัว

ในอัตราสูงขึ้น ในปัจจุบันได้จำเป็นต้องอาศัยการขยายตัวของสินค้าอุตสาหกรรมอีกแรงหนึ่งใน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนา
อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ชัดเจนกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อน ๆ โดยมีมุ่งจะนำประเทศไปสู่การ
เป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม และมุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออก ทั้งนี้ทางรัฐบาลต้องการ
ให้สินค้าประเภทอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เป็นสินค้าออกที่ควบคู่กันไป บนเส้นทางที่ก้าวไปสู่
ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะกองขจัดสิ่งกีดขวางต่าง ๆ ให้หมดไป
พร้อม ๆ กับการสร้างรากฐานที่เอื้ออำนวยและหล่อหลอมให้กิจการอุตสาหกรรมก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้
โดยสะดวก ง่ายกว่าสภาพที่เป็นอยู่ นับตั้งแต่สถานะการเงินที่คงมีความคล่องตัว มีปัจจัยด้าน
เงินทุนที่บริบูรณ์ และระบบภาษีอากร ตลอดจนการบริหารงานของหน่วยราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีสภาพสอดคล้องและเหมาะสมพร้อมทั้งมีประสิทธิภาพสูง

ตารางที่ 2 มูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทย พ.ศ. 2503-2523

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	มูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมส่งออก	มูลค่าสินค้าออกทั้งสิ้น
2503	110	1.3
2508	627	4.8
2513	2247	15.3
2519	11768	19.4
2522	29681	27.4
2523	32940	28.5

(ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2525 : 267)

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ การส่งออกตามลำดับ ทั้งนี้ปัญหาต่าง ๆ ภายในภาคอุตสาหกรรมควรจะถูกจัดเสีย เพื่อรองรับ ความเจริญของภาคนี้ต่อไป

โดยส่วนรวมของนโยบายรัฐบาลในเรื่องการส่งออกนั้นยังขาดการวางแผนระยะยาว ซึ่ง นโยบายส่วนใหญ่มักจะเน้นการผลิตทางการเกษตร เพื่อการส่งออกก่อให้เกิดผลเสียต่อการส่งออก เช่น ผลผลิตทางการเกษตรรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาระดับราคาภายใน และจัดสรรบางส่วน ให้พหุแก่การบริโภคภายในประเทศ ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ในการส่งออก รัฐมักใช้วิธีแก้ปัญหาด้วย นโยบายระยะสั้น ขาดการประมาณการที่ถูกต้องในปริมาณผลผลิต และความต้องการซื้อมักจะก่อให้เกิดการขาดแคลน เกิดส่วนเกินในอุปทานภายใน ด้วยเหตุนี้จึงควรศึกษาวิธีการ ปรับปรุง โครงสร้างการส่งออกเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันและอนาคต

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษากิจการเปลี่ยนแปลงการส่งออกของไทยในอดีต ถึงปี พ.ศ. 2526
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางการค้าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออก
3. ศึกษาแนวโน้มนโยบายของรัฐกับการปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกของไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ ระหว่างประเทศไทย
2. ผลของการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างการส่งออก
3. เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการผลิตและการส่งออกทั้งภาคเอกชนและ รัฐบาล

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาถึงปัญหาของโครงการส่งออกถ่านปี พ.ศ. 2518-2526
2. ศึกษาแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับโครงการส่งออกปี พ.ศ. 2526
3. ศึกษาโครงการส่งออกของประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปี พ.ศ. 2526
4. ศึกษาแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์ถึงเรื่องการค้าระหว่างประเทศ

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นหลักฐานขั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว และหลักฐานขั้นรอง แล้วนำเสนอเป็นแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

แหล่งค้นคว้าที่สำคัญ

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
4. หองประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
5. แหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการปรากฏการณ์ทางการค้าที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์การค่านี้อาจมีลักษณะคล้ายกับความสัมพันธ์ของการค้าต่าง ๆ ในประเทศเดียวกัน แต่อาจจะมีสิ่งแตกต่างกันบางประการ เช่น

1. การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ระหว่างหน่วยเศรษฐกิจภายในประเทศเดียวกันสามารถทำได้ง่ายกว่าในกรณีของต่างประเทศ (แอนด เชียร์ดาร์ 2523 : 309)
2. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศแตกต่างกัน เช่น การใช้เงินตราชนิดต่างกัน ระบบภาษีอากรต่างกัน ฯลฯ

3. สภาพทางสังคมและการเมืองของแต่ละประเทศต่างกัน โดย ภาวะรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ มักเข้าแทรกแซงการค้าระหว่างประเทศมากกว่าการค้าภายในประเทศ

จากลักษณะของการค้าระหว่างประเทศที่แตกต่างไปจากการค้าภายในประเทศ จึงได้มีแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ เพื่ออธิบายปัญหาการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ ว่าทำไมจึงต้องทำการค้าระหว่างประเทศและควรทำการค้าในปริมาณสักเท่าใดจึงจะเหมาะสม

แนวคิดกลุ่มพาณิชย์นิยม

นักเศรษฐศาสตร์พวกแรกที่สนใจเรื่องการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ กลุ่มพาณิชย์นิยม (Mercantilism) ระหว่างปี พ.ศ. 1993-2293 โดยถือว่าแต่ละประเทศเปรียบเสมือนเป็นพ่อค้าผู้ทำหน้าที่พยายามจะหาทางขยายการค้ากับประเทศอื่น ๆ โดยพยายามทำให้ประเทศของตนได้เปรียบดุลการค้าให้มากที่สุด นักเศรษฐศาสตร์ฝ่ายพาณิชย์นิยมสมัยนั้นจึงมุ่งใช้นโยบายการค้าโดยคุ้มกัน เพื่อให้ได้เปรียบด้วยการควบคุมมิให้สินค้าต่างประเทศเข้ามาโดยวิธีต่าง ๆ กัน โดยมีรัฐบาลเข้าแทรกแซงโดยตรง แนวคิดนี้เริ่มมาจากประเทศอังกฤษ แล้วย่อย ๆ แพร่หลายเข้าไปใน

ประเทศอื่น ๆ เช่น เยอรมัน สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ในประเทศอังกฤษนั้นเกิดแนวความคิดนี้ เพราะระบบฟิวดัล (Feudalism) เริ่มเสื่อมลง การค้าในระยะนี้มีลักษณะเป็นการค้าผูกขาด โดยบริษัทใหญ่ ๆ เช่น บริษัทอินเดียตะวันออก พ่อค้ากลาง เป็นผู้ถือสิทธิพลทั้งทางการค้าและการเมือง ในตอนปลาย ๆ ของยุคลัทธิพาณิชย์นิยมมีการแข่งขันให้ส่งทองคำออกต่างประเทศได้ แต่ยังคงยึดหลักคุ้มครองการค้าของเกบกุลเอาไว้อย่างมั่นคง. (ญาคา ประภาพันธ, 2524 : 85-86)

สรุปแนวความคิดพานิชนิยม

1. การค้าเป็นหนทางทำให้ประเทศมั่งคั่ง ต้องทำให้การค้าเกินดุลเสมอ โดยพยายามส่งสินค้าออกให้มากกว่าการนำเข้าสินค้าเข้าประเทศ นอกจากนี้ยังถือว่าทองคำเป็นเครื่องหมายการแสดงความมั่งคั่ง
2. พยายามหาเมืองขึ้น หรืออาณานิคม เพราะในลัทธินี้มีจุดหมายของการขายสินค้าให้ไ้มาก จึงต้องผลิตมากขึ้นพร้อมกับหาแหล่งวัตถุดิบ และขยายตลาดที่จะขายวัตถุดิบสำเร็จรูป จึงต้องพยายามหาเมืองขึ้น
3. ถิ่นนโยบายการค้าแบบคุ้มกัน เมื่อลัทธินี้ประสงค์จะขายสินค้าแต่ไม่ต้องการซื้อจากผู้อื่น จึงต้องมีมาตรการในการกีดกันผู้อื่น และสนับสนุนเฉพาะสินค้าของประเทศตน
4. ส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตรกรรม ในสมัยพานิชนิยมนี้มีความเห็นว่าอุตสาหกรรมเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่ง และควรได้รับการส่งเสริม ในประเทศอังกฤษได้ออกกฎหมายขายวัตถุดิบบางอย่างแก่ต่างประเทศ
5. ยกย่องบุคคลที่เป็นพ่อค้าในสังคมที่เห็นว่าการค้าเป็นวิถีทางที่จะนำความมั่งคั่งมาให้
 ใ้ขณะนี้ กลุ่มบุคคลที่ได้รับการยกย่องคือพ่อค้าเพราะถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัว
 จากแนวความคิดนี้ ถ้ามองในแง่ของการพยายามหาเมืองขึ้นเพื่อนำมาซึ่งวัตถุดิบในการผลิตสินค้า ตลอดจนมีการขยายตลาดทางการค้าขึ้นอย่างมากมาย จะก่อให้เกิดการปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกให้ สอดคล้องกับตลาดการค้า พร้อมทั้งแข่งขันกับประเทศอื่นด้วย แต่การปรับปรุงโครงสร้างส่งออกจะไม่เป็นไปตามความคาดหวังของรัฐมากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าลัทธิพาณิชย์นิยมของแต่ละประเทศยึดถือนโยบายการค้าแบบคุ้มกัน คือรัฐให้อภิสิทธิ์แก่บริษัทใหญ่ ๆ ในการค้า และกีดกันสินค้าจากต่างประเทศ แม้กระทั่งในปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ยังคงประสบ

ปัญหานี้มีอยู่ อาทิ ประเทศไทย ทำการค้าขายกับประเทศอื่นเพียงไม่กี่ประเทศ เป็นเพราะลัทธิ
กีดกันทางการค้าที่มีการปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2523 : 24)
นโยบายกีดกันการค้านี้ เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ แต่มีผลต่อการปรับปรุงโครงสร้าง
การผลิตเพื่อการส่งออกเป็นอย่างมาก กล่าวคือ สินค้าบางประเภทถูกกีดกันมาก จึงได้มีการคิดค้น
การผลิตสินค้าใหม่ ๆ ที่ไม่ถูกกีดกันจากประเทศคู่ค้า ดังนั้นก่อให้เกิดสินค้าชนิดใหม่ ๆ มากขึ้น
อาทิเช่น สัตว์นำทะเลกระป๋อง อัญมณี เป็นต้น

แนวความคิดกลุ่มชนรชาตินิยม (Physiocratn School)

ในประเทศฝรั่งเศสนั้นมีผู้ก่อการแนวความคิดชาตินิยมเช่นกัน เรียกว่า ลัทธิโศแมรต
คือพยายามหารายได้เขารัฐให้มาก เพื่อสนองการใช้จ่ายเงินเฟื้องของพระราชวังในสมัย
พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 มีการเก็บภาษีที่รุนแรง ทำให้เกิดการต่อสู้จากประชาชน และเกิดลัทธิ
ชนรชาตินิยมขึ้นคัดค้านความคิดเดิม โดยมี เคสเมย์ และบูโกร์ เป็นหัวหน้า ทั้งสองไม่เห็น
ความสำคัญของการค้าเลย แต่ให้ความสำคัญแก่เกษตรกรรม โดยให้ชอคิดเห็นว่าการค้ามิได้
ก่อให้เกิดผลผลิตที่แท้จริง เป็นเพียงการบริการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค การ
ผลิตทางการเกษตรจำกัดการแข่งขัน นอกจากนั้นเขายังกล่าวว่าไทยมีความมั่งคั่งที่แท้จริง
มั่งคั่ง เพราะโลหะหรือเงินตราไม่มีมูลค่าในตนเอง

กล่าวโดยสรุปความคิดของกลุ่มชนรชาตินิยม ใ้ว่า การค้าจัดทำแบบเสรี และไม่ควร
จะมุ่งหวังผลกำไรจนเกินไปนัก (ญาคา ประภาพันธ์ 2524 : ๕9)

แนวความคิดกลุ่มคลาสิค

แนวความคิดของกลุ่มนี้เกิดขึ้นปลายศตวรรษที่ 1๘ โดยที่ เดวิด ฮัม และอดัม สมิท ไ้ร่วมกัน
คิดและตั้งทฤษฎีของกลุ่มคลาสิคขึ้น ต่อมา เดวิด ริคาร์โด มายซัง ซีเนีย จอห์น สจ๊วทมิล
และคนอื่น ๆ ได้ช่วยกันปรับปรุงทฤษฎีให้สมบูรณ์ขึ้น และในศตวรรษที่ 20 แฟรงค์ คัมบิว ทิชชิง
ได้ปรับปรุงแก้ไขในขั้นสุดท้ายอีกทีหนึ่ง (จรินทร์ เทพวานิช 2524 : 292)

แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนรากฐานของทฤษฎีมูลค่าแห่งแรงงาน โดยถือว่ามูลค่าแลกเปลี่ยนของสินค้าต่าง ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับแรงงานที่ใช้ผลิตสินค้านั้น ๆ ทั้งนี้เพราะสมัยของกลุ่มคลาสสิกนั้น บัณฑิตการผลิส่วนใหญ่เป็นแรงงาน การใช้เครื่องจักรยังไม่แพร่หลาย รากฐานของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศจึงตั้งอยู่ในสมมติฐานที่ว่า แรงงานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลิต และในขณะเดียวกันการเคลื่อนย้ายแรงงานจะคงทำได้โดยสมบูรณ์ (เอนก เขียวถาวร 2523 : 311) นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มคลาสสิกยังเชื่อในกฎธรรมชาติเช่นเดียวกับกลุ่มชนวนชาตินิยมว่า ธรรมชาติจะจัดให้ระบบเศรษฐกิจและการค้าดำเนินไปโดยควยดี รัฐบาลไม่ควรเข้าแทรกแซง เศรษฐกิจในรูปการควบคุม การผูกขาด การให้อภิสิทธิ์ หรือตั้งข้อจำกัดต่าง ๆ พวกนี้ไม่เห็นควยกับการสะสมโลหะมีค่า ในเรื่องการค้านี้อาจแยกความคิดได้เป็น

อคัม สมิธ

เขาเห็นว่าการผลิตตามความชำนาญ เฉพาะอย่าง เป็นสิ่งจำเป็นมากในกษณะระหว่างประเทศ เพราะประเทศคู่ค้ายอมไ้รับประโยชน์จากการผลิตถึงกลวแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน โดยเชื่อว่าการแข่งขันโดยเสรีจะทำให้เศรษฐกิจขยายตัวและดำเนินไปราบรื่น คืออาศัยกฎของประโยชน์ส่วนตัว เมื่อแต่ละคนพยายามแสวงหาความมั่งคั่งให้แกตัวเอง เช่น พยายามผลิตให้ได้มากที่สุด เพื่อจะได้ผลตอบแทนสูงสุด จะทำให้ผลรวมของสังคมสูงควย อย่างไรก็ตาม เสรีก็อาจจะทำให้บางประเทศตกอยู่ในสภาวะที่ว่าจะผลิตสินค้าอะไรก็ตาม คนทุนการผลิตที่แท้จริงจะสูงไปกว่าประเทศอื่น ๆ นั้น แล้วจะได้ประโยชน์อะไรในการค้ากับประเทศอื่น ๆ ในกรณีนี้ ออคัม สมิธ กลาวว่า ประเทศถึงกลวสามารถผลิตได้ควยคนทุนต่ำสุด แล้วนำการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตขึ้นกับอีกประเทศหนึ่ง โดยสมมติว่าการค้าระหว่างประเทศนี้ขึ้นกับไทยมีสินค้าอยู่ 2 ชนิดคือ ข้าวกับผ้า ทั้งสองมีความสามารถในการผลิตดังนี้

		ญี่ปุ่น (จำนวนแรงงาน)	ไทย (จำนวนแรงงาน)
การผลิตข้าว	1 หน่วย	80	95
การผลิตผ้า	1 หน่วย	70	100

ความตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นนั้นได้เปรียบประเทศไทยทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ สามารถผลิตข้าวกับผาควยแรงงานน้อยกว่าไทย แต่อย่างไรก็ตามประเทศทั้งสองก็ยังคงขายกันได้ โดยประเทศญี่ปุ่นเลือกผลิตแต่ผา เป็น 1 คอ 1 คือข้าว 1 หน่วยเท่ากับ การเลือกนี้ประเทศญี่ปุ่นจะเสียแรงงานในการผลิตข้าวเพียง 70 คนเท่านั้น แทนที่จะได้คน 80 คน ทำการผลิตข้าวเสียเอง ในทำนองเดียวกันประเทศไทยก็ควรเลือกแต่ผลิตข้าวเท่านั้น ผลก็คือ ทั้ง 2 ประเทศสามารถทำการค้าระหว่างกันได้โดยทางฝ่ายต่างได้รับประโยชน์สูงกว่าที่ตนจะผลิตสินค้าทั้ง 2 ด้วยตนเอง (จวินทร เทศวิช 2524 : 294)

จากแนวความคิดของ อคัม สมิท ที่กล่าวว่า การค้าเสรีอาจจะทำให้บางประเทศตกอยู่ในสภาวะที่จะผลิตสินค้าอะไรก็ตามต้นทุนจะสูงกว่าประเทศอื่น ทำให้เป็นอุปสรรคในการแข่งขัน การค้าระหว่างประเทศนั้น ในประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่า อคัม สมิท ไม่ไ้มองถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในด้านการผลิต สินค้าอย่างมากมาย ถ้าการผลิตของแต่ละประเทศเป็นไปตามความคิดของ อคัม สมิท แล้วการปรับปรุง โครงสร้างการส่งออก อาจจะไม่เกิดขึ้นเท่าที่ควร เพราะการผลิตขึ้นอยู่กับทรัพยากรและแรงงาน ภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ คือประเทศใดผลิตอะไรก็จะผลิตสิ่งนั้น จนกว่าปัจจัยการผลิตคนน้อยลง นอกจากนี้อคัม สมิท ยังได้กล่าวถึงความสามารถในการผลิตที่ประเทศหนึ่งมีต้นทุนการผลิตสูงกว่า ประเทศหนึ่ง แต่สามารถทำการแลกเปลี่ยนสินค้าด้วยกันได้นั้น ตามความเป็นจริงทางการค้าแล้ว แต่ละประเทศต่างต้องการใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศที่มีราคาต่ำกว่าสินค้าจากต่างประเทศ ดังเช่น ตัวอย่างการค้าระหว่าง ญี่ปุ่นกับไทย ในช่วงต้นแล้ว เพราะราคาราคาภายในประเทศต่ำกว่าอีก ประเทศหนึ่ง ถ้าการค้าระหว่างประเทศเป็นดังที่ อคัม สมิท กล่าว การปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกจะไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวเท่าที่ควร แต่ถ้าใช้นโยบายการค้าเสรีควบคู่กันไปด้วยก็เป็น ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกขยายตัวมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการค้าเสรี เป็นการคาของพวกเอกชน ซึ่งพยายามที่จะแสวงหาสินค้าใหม่ ๆ มาป้อนตลาดอยู่ตลอดเวลา

การค้าโลก

เสนอทฤษฎีต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบ (Comparative Cost Theory) ได้ อธิบายว่า ประเทศใดควรผลิตอะไรเพื่อแลกเปลี่ยนกันนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขาจะผลิตสินค้าใดได้มากที่สุด

วิศวกรโคโคอธิบายไว้ว่า สินค้าโคจะมีมูลค่ามากน้อยเพียงใดขึ้นกับจำนวนแรงงานที่ลงไปในการผลิตสินค้านั้น และการจะเปรียบเทียบมูลค่าสินค้าจึงเปรียบเทียบกันได้ โดยอาศัยจำนวนแรงงาน การเปรียบเทียบมูลค่าด้วยตัวเงิน วิศวกรโคใช้หลักการผลิตว่า แต่ละประเทศจะคงผลิตในสิ่งที่ตนชำนาญที่สุด นั่นคือแต่ละประเทศจะผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานน้อยที่สุด และโคผลิตมากที่สุด แลวนำมาแลกเปลี่ยนกัน จะทำให้ประเทศทั้ง 2 ได้ประโยชน์รวมสูงกว่าที่จะผลิตเองทุกอย่าง โดยจะยกตัวอย่างสมมติว่า การค้าระหว่างประเทศไทยกับฟิลิปปินส์ มีสินค้าอยู่ 2 ชนิดคือ ข้าวและน้ำตาล โดยประเทศทั้ง 2 มีความสามารถในการผลิตดังนี้

	ไทย (ต้นทุนสินค้าหนึ่งหน่วย)	ฟิลิปปินส์ (ต้นทุนสินค้าหนึ่งหน่วย)
ข้าว (แรงงานผลิต)	100	90
น้ำตาล (แรงงานผลิต)	120	80

มีต้นทุนเปรียบเทียบของการผลิตข้าวและน้ำตาล ดังนี้

ประเทศ	น้ำตาล	ข้าว
ไทย	$\frac{120}{100}$ หรือ 1.2	$\frac{100}{120}$ หรือ 0.8
ฟิลิปปินส์	$\frac{80}{90}$ หรือ 0.9	$\frac{90}{80}$ หรือ 1.0

จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตทั้งข้าวและน้ำตาลสูงกว่าฟิลิปปินส์ แต่เมื่อคิดเป็นต้นทุนเปรียบเทียบออกมาแล้ว ไทยมีต้นทุนการผลิตข้าวต่ำกว่าฟิลิปปินส์ และมีต้นทุนการผลิตทั้งน้ำตาลสูงกว่าฟิลิปปินส์ ซึ่งถ้าหากถามทฤษฎีการค้าเปรียบโดยเปรียบเทียบของ วิศวกรโคแล้ว ประเทศไทยควรจะเลือกผลิตเฉพาะข้าว และฟิลิปปินส์ควรจะเลือกผลิตเฉพาะน้ำตาล

สำหรับกรณีทั้ง 2 ประเทศเท่า มีต้นทุนเปรียบเทียบเท่ากัน ถ้าพิจารณาตามทฤษฎีของวิศวกรโคแล้ว การค้าระหว่างประเทศย่อมไม่เกิดขึ้น เพราะการค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นเมื่อต้นทุนเปรียบเทียบในแต่ละประเทศเท่ากันเท่านั้น (แอนก เขียวถาวร 2523 : 312-313)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีของวิศวกรโค เป็นการเปรียบเทียบการผลิตสินค้า 2 อย่างระหว่างประเทศคู่ค้า 2 ประเทศ และผลิตสิ่งที่ตนได้เปรียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบแล้วนำมาแลกเปลี่ยน และใช้แรงงานเป็นตัววัดมูลค่า ปัจจุบันนี้ทฤษฎีของวิศวกรโคไม่อาจจะหาได้ในโลกแห่งความ

เป็นจริง เพราะปัจจุบันมีสถานการณ์ทางการเมือง การสงครามเข้ามาเกี่ยวข้องกับแต่ละประเทศ จึงไม่อาจนิ่งนอนใจผลิตเฉพาะสิ่งที่ตนชำนาญได้ ดังนั้นการมีเสรีภาพของการค้าโดยสมบูรณ์จึงไม่มี แต่ละประเทศมักจะมีข้อจำกัดและการกีดกันทางการค้า จึงก่อให้เกิดการคัดค้านการผลิตสินค้าใหม่ ๆ ของแต่ละประเทศ ขึ้นมาเพื่อทดแทนการกีดกันทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ทำให้เกิดการขยายตัวในการปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผูกกับหลักของ วัฏจักรโคที่ จะเลือกผลิตเฉพาะสิ่งที่ตนชำนาญเท่านั้น โดยจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกให้ทันต่อภาวะเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนไป

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศปัจจุบัน (The Modern Theory of International Trade)

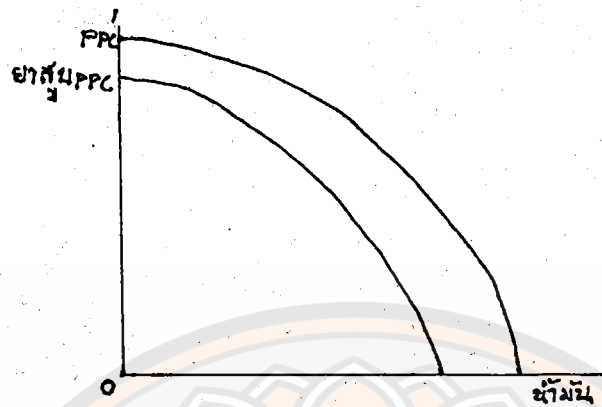
เนื่องจากทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มคลาสสิกมีลักษณะสามัญเกินไป โดยสมมติให้มีสินค้าที่ซื้อขายกันเพียง 2 ชนิด และค้าขายกันระหว่าง 2 ประเทศ พื้นฐานของทฤษฎีกลุ่มคลาสสิกส่วนมากตั้งอยู่บนทฤษฎีมูลค่าแห่งแรงงาน ต่อมาเมื่อทฤษฎีนี้เสื่อมความนิยมลง ได้มีทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่เข้ามาแทน โดยใช้ทฤษฎีราคา ช่วยอธิบายถึงกลไกกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพหลาย ๆ ชนิดมาผสม (Combination) ในการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้น

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันเกิดจากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 ท่านคือ เฮคเชอร์ กับโอฮัน เขาเห็นว่าปริมาณทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่เป็นต้นเหตุที่ทำให้เส้นเป็นไปได้ของการผลิต (Production Possibility Curve หรือ PPC) ของแต่ละประเทศแตกต่างกัน และการที่แต่ละประเทศมี PPC แตกต่างกันจึงเกิดการการค้าระหว่างประเทศขึ้นตามทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

เส้นเป็นไปได้ในการผลิต (PPC) เป็นเส้นแสดงถึงความสามารถในการผลิตของแต่ละประเทศจากทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ปัจจัยทุน แรงงาน และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

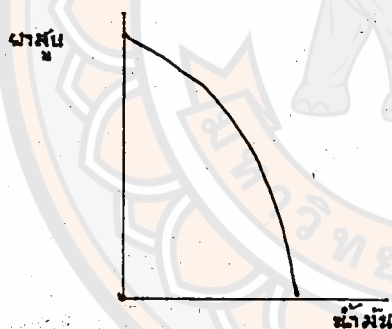
สมมติว่า ประเทศ A มีทรัพยากรที่สามารถใช้ผลิตสินค้าได้เพียง 2 ชนิดคือ

1. ยาสูบ ซึ่งเป็นสินค้าที่ต้องการใช้แรงงานมาก
2. น้ำมัน ซึ่งเป็นสินค้าที่ต้องใช้ทุนมาก

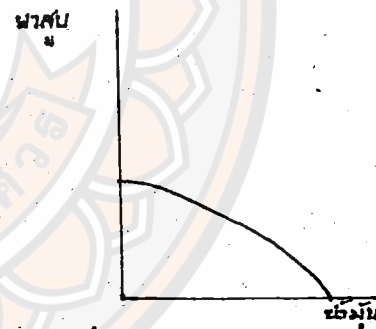

รูปที่ 2 แสดงเส้นเป็นไปได้เปรียบเทียบการเพิ่มทรัพยากร

ตามรูปที่ 2 ถ้าเส้น PPC เลื่อนเป็น PPC' แสดงว่าประเทศ ก. จะสามารถทำการผลิตทั้งยาสูบและข้าวมันได้มากขึ้น ถ้าประเทศ ก. มีทรัพยากรการผลิตเพิ่มขึ้น

รูปที่ 3 แสดงถึงประเทศที่มีแรงงานมากแต่ขาดแคลนทุน

รูปที่ 4 แสดงถึงประเทศที่มีทุนมากแต่ขาดแคลนแรงงาน

ตามรูปที่ 3 และ 4 แสดงให้เห็นว่า ปริมาณทรัพยากรการผลิตที่ประเทศต่าง ๆ มีอยู่แตกต่างกันนั้น เป็นคนเหตุสำคัญที่ทำให้เส้นเป็นไปได้ในการผลิตของแต่ละประเทศแตกต่างกัน

ตามทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของฮูแบร์ท วา ประเทศใดมีทรัพยากรการผลิตชนิดใดเหลือเฟือ ประเทศนั้นก็จะได้เปรียบในการผลิตสินค้า ซึ่งไร้อัจฉริยะการผลิตนั้นเป็นส่วนประกอบสำคัญเพื่อส่งออกไปขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับประเทศอื่น โดยที่ประเทศที่มีแรงงานเหลือเฟือมีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าประเทศอื่น ก็ควรผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดแรงงานเป็นส่วนใหญ่เพื่อเป็นสินค้าออก

เพราะมีต้นทุนต่ำ เป็นต้น และตามสภาพการค้าระหว่างประเทศปัจจุบัน สินค้าออกของประเทศที่มีปัจจัยทุนมากมักจะเป็นสินค้าประเภทที่ใช้ปัจจัยทุนเป็นส่วนใหญ่ และสินค้าออกของประเทศที่มีแรงงานมากมักจะเป็นสินค้าที่ใช้แรงงานอัตราสูง ส่วนสินค้าขั้นปฐม ปรากฏว่าทรัพยากรธรรมชาติมีบทบาทสำคัญกว่าปัจจัยทุนและแรงงาน ทำให้ผลผลิตของสินค้าออกมักจะขึ้นอยู่กับประเภทของที่ดินที่เหมาะสมในการผลิต เช่น ประเทศไทยผลิตข้าว เป็นต้น เมื่อประเทศต่าง ๆ มุ่งผลิตสินค้าที่ตนมีปัจจัยการผลิตมากโดยมีต้นทุนต่ำเพื่อนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันแล้ว แต่ละประเทศก็จะได้รับประโยชน์จากการผลิต และการค้าระหว่างประเทศนี้รวมกันทั้งหมด เพราะการผลิตโดยอาศัยหลักการแบ่งงานกันทำตามความถนัดนี้จะช่วยในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้แรงงานทุน และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพทำให้ประเทศต่าง ๆ มีรายได้อันแท้จริงสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลประโยชน์รวมที่ไต่จากการค้าต่างประเทศ (เขนก เขียวถาวร 2523 : 314-317)

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ถ้านำมาเป็นนโยบายการค้าสำหรับประเทศไทยแล้วนั้นว่า ประเทศไทยจัดอยู่ในรูปของการผลิตที่จะต้องใช้แรงงานเป็นส่วนมาก พร้อมทั้งต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเป็นต้นทุนในการผลิตด้วย และสินค้าที่กล่าวนี้ส่วนใหญ่เป็นสินค้าภาคเกษตรกรรม หรือผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม โดยมักจะมีปัญหาทางด้านราคาในตลาดโลกอยู่เสมอ ๆ ดังนั้นจึงทำให้สินค้าภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มบทบาทตัวเองมากยิ่งขึ้น ดังเช่น ปี 2524 สินค้าออกอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 41.9 ของมูลค่าการส่งออก รวม ซึ่งเพิ่มจากปี 2523 ถึง 21.2% นั้นว่าค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับการส่งออกโดยส่วนรวมของประเทศ และรายการสินค้าอุตสาหกรรมที่สามารถส่งออกได้มากในปี 2525 ที่สำคัญคือ น้ำตาล (ธนาคารแห่งประเทศไทย 2526 : 26) จะเห็นว่าประเทศไทยแม้ว่าจะมีการพัฒนาการด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่สินค้าอุตสาหกรรมนี้ก็มาจากผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทิศทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การส่งออกของไทยยังคงยึดผลผลิตขั้นปฐมเป็นตัวกำหนดผลผลิตขั้นทุติยการส่งออก หรือกล่าวได้ว่าทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันนี้ใช้ได้ผลในประเทศไทย ในข้อที่ว่าแต่ละประเทศควรผลิตสินค้าที่ประเทศนั้นมีทรัพยากรอยู่

วิเคราะห์โครงสร้างการส่งออกของไทย

นับตั้งแต่ไทยได้ทำสนธิสัญญาบาวริว เพื่อเปิดการค้ากับประเทศอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2398 เป็นการเริ่มการค้าต่างประเทศของไทย อาจกล่าวได้ว่านับตั้งแต่บัดนั้นจนถึงวันนี้เป็นเวลาถึง 130 ปีแล้วที่ประเทศไทยได้ทำการค้ากับต่างประเทศอย่างจริงจัง (ถวิลวงษ์ สมุติร 2524 : 9) ซึ่งในระยะแรกของการทำการค้านั้น เป็นแต่เพียงการเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเพื่อใช้เองในประเทศเป็นการผลิตสินค้าส่งออกบางส่วนเท่านั้น มิใช่เป็นการเปิดประตูการค้าเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และโครงสร้างการผลิตของประเทศจากการเน้นการผลิตสินค้าเกษตรกรรมเป็นการให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้น สินค้าออกที่สำคัญของไทยยังมีเพียงไม่กี่ชนิดคือ โครงสร้างการส่งออกส่วนใหญ่ยังเป็นสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งการผลิตส่วนใหญ่ขึ้นกับดินฟ้าอากาศ และอุปทานของสินค้าประเภทนี้เพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ ไม่สามารถปรับตัวทันต่อการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในต่างประเทศ

จากปี พ.ศ. 2501 ประเทศไทยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญ ๆ อยู่เพียง 6 ชนิดเท่านั้นคือ ข้าว ยางพารา ถั่วลิสง มันสำปะหลัง ไม้สัก และขางโพล (สยามจกหมายเหตุ 2527 : 212) สินค้าเหล่านี้ทำรายได้เป็นเงินราคาต่างประเทศคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 80% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ การส่งออกสินค้าเพียงไม่กี่ชนิดนี้มีความเสี่ยงทางเศรษฐกิจสูง เพราะถ้าหากสินค้าชนิดใดมีอุปทานมากกว่าอุปสงค์แล้ว จะมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง แต่ปัจจุบันนี้สินค้าออกของไทยได้เพิ่มขึ้นเป็น 400 รายการเศษ ซึ่งมีสินค้าออกประมาณ 63 รายการที่มีมูลค่าส่งออกสูงถึง 80% ของมูลค่าส่งออกรวม (สยามจกหมายเหตุ 2527 : 212) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโครงสร้างการส่งออกของไทยจากอดีตถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ฉะนั้นเราจึงควรมาศึกษาว่าโครงสร้างการส่งออกของไทยได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยจะแยกการศึกษาวิเคราะห์เป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภทคือ สินค้าออกเกษตรกรรม และสินค้าออกอุตสาหกรรม

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สินค้าออกที่สำคัญของไทยมีเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น คือ ข้าว ไม้ และไม้สัก รวมมูลค่าการส่งออก 80 ของมูลค่าสินค้าออกรวมในขณะที่สินค้าอื่น ๆ ส่งออกได้เพียงเล็กน้อย นับว่าโครงสร้างดังกล่าวมีความเสี่ยงต่อการผันผวนทางเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมาก เพราะรายได้จากการส่งออกขึ้นอยู่กับสินค้าเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503-2513 การส่งออกเริ่มกระจายไปยังผลิตภัณฑ์อื่น ๆ มากขึ้น คือ ได้มีการส่งข้าวโพด มันสำปะหลัง น้ำตาล ถั่ว ปอ กุ้ง ไบยาสูบ และพืชอื่น ๆ ส่งออกในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น (ธีระพงษ์ วิทิต เศรษฐ 2527 : 15) นับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะสามารถลดผลกระทบจากการผันผวนของเศรษฐกิจโลกได้

จากตารางที่ 3 จะพบว่าสินค้าออกประเภทเกษตรกรรม สัดส่วนการส่งออกยังมีข้าว ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกมาเป็นอันดับหนึ่งตลอด แต่มูลค่าการส่งออกผาไม่แน่นอน คือยังขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่ เช่น ปี พ.ศ. 2524 มีมูลค่าถึงร้อยละ 31.7 แต่ปี พ.ศ. 2525 มีมูลค่าร้อยละ 26.1 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมด ในตารางนี้ได้แสดงถึงอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของสินค้าแต่ละประเภท ซึ่งสินค้าบางชนิดได้เน้นความสำคัญของตัวเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ตารางยังชี้ให้เห็นอีกว่ามูลค่าสินค้าเกษตรกรรมรวม แต่ละปีเพิ่มขึ้นในอัตราที่ไม่มากนักคือ ในปี พ.ศ. 2520 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร ปี พ.ศ. 2520 เท่านั้น และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าในแต่ละปียังไม่แน่นอน กล่าวคือยังมีการขึ้น ๆ ลง ๆ อีกด้วย

การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของการส่งออกสินค้าในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา มีสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในระดับสูง พร้อมทั้งเศรษฐกิจที่มีลักษณะเบ็ดเตล็ดมากขึ้น และในอนาคตจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาอาศัยการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเพิ่มขึ้น สัดส่วนของการส่งออกสินค้าและบริการการผลิตมวลรวมได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.0 ในปี พ.ศ. 2503 เป็น 24.09 ในปี พ.ศ. 2523 (เสนาะ อุนากุล 2528 : 49) ในขณะที่แนวโน้มโครงสร้างของสินค้าได้ขยายตัวกว้างขึ้นกว่าเดิม ดู จากตารางที่ 6 จะพบว่า สินค้าออกประเภทเกษตรกรรมจากปี พ.ศ. 2518 มีมูลค่าส่งออก ร้อยละ 63.0 ของมูลค่าส่งออกรวม แต่ถึงปี พ.ศ. 2526 ได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 50.0 ของมูลค่าส่งออกรวม โดยมีผลิตภัณฑ์ประมง ผลิตภัณฑ์เหมืองแร่ และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้มีบทบาทเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ถึงกระนั้นสินค้าออกเกษตรกรรมก็ยังคงมีสัดส่วนของรายได้เป็นหนึ่งในอยู่อย่างเดิม เพียงแต่

จะลดความสำคัญลงไปเรื่อย ๆ การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมยังมีจุดอ่อนนานัปการ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าผลผลิตทางเกษตรกรรมมีความยืดหยุ่นน้อย และราคาไม่แน่นอน อีกทั้งถูกกีดกันจากตลาดโลกเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงควรจะมีการผลิตสินค้าเกษตรที่แปรูปแทนการส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบอย่างเดียวนั้นส่วนปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกนั้นทางรัฐบาลควรจะได้มีการแก้ไขโดยการเจรจาระดับรัฐบาลเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิพิเศษ หรือมีการแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อขยายการค้าระหว่างกัน

ตารางที่ 3 มูลค่าสัมพัทธ์ของภาพเศรษฐกิจ ณ.ปี.2518-2526

มูลค่า : ล้านบาท

สินค้า	2518		2519		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
ข้าว	5852	20.6	6603	25.5	13383	25.4	10424	22.5	15555	27.3	19508	25.8	26364	31.7	22487	26.1	20135	27
ยางพารา	3474	13.3	5297	15.7	6163	13.6	8030	17.6	12345	21.7	12351	18.8	13888	16.7	5608	10.9	11822	16
ข้าวโพด	5615	19.8	5558	16.6	3282	7.2	4231	9.3	5568	9.8	7201	11.1	8236	9.9	8239	9.5	8485	7
ปศุ	642	2.3	579	1.7	418	0.9	449	0.1	384	0.7	144	0.2	-	-	-	-	-	-
ปศุ	168	0.6	271	0.8	244	0.5	237	0.5	264	0.5	255	0.4	285	0.3	228	0.3	249	0
ผลไม้	103	0.4	251	0.7	516	1.1	-	-	205	0.4	-	-	-	-	-	-	-	-
ข้าวโพด	482	1.7	374	1.1	299	0.7	372	0.8	455	0.7	661	1.0	504	1.1	856	1.1	790	1
ข้าวโพด	465	1.6	946	2.8	1059	2.3	-	-	1375	2.4	1448	2.2	-	-	-	-	-	-
ยางพารา	568	2.0	699	2.1	924	2.0	1161	2.6	1243	2.2	1371	2.1	1745	2.1	2550	-	1775	2
ผลไม้	88	0.3	125	0.4	158	0.4	179	0.4	213	0.4	274	0.4	424	0.5	635	0.7	525	0
ผลไม้	-	-	-	-	131	2.9	187	0.4	373	0.7	422	0.6	402	0.5	334	0.4	353	0
ผลไม้	61	0.2	88	0.3	113	0.3	204	0.5	252	0.4	161	0.2	209	0.3	193	0.2	125	0
ผลไม้	22	0.1	28	0.1	24	0.1	46	0.1	54	0.1	53	0.1	67	0.1	100	0.1	-	-
ผลไม้	100	0.4	96	0.3	59	0.1	60	0.1	90	0.2	112	0.2	85	0.1	201	0.2	270	0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปีการศึกษา	2518		2519		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%	บุคคล	%
ประชาชนไทย ในเขตเมืองรวมทั้ง สิ้นทุกปี ๆ	59	0.2	45	0.2	38	0.1	42	0.1	65	0.1	77	0.1	68	0.1	82	0.1	69	0.1
	10	0.04	22	0.1	37	0.1	114	0.3	74	0.1	34	0.1	85	0.1	65	0.1	-	-
	-	-	-	-	18643	41.1	-	-	18454	32.4	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	28354	100.0	33742	100.0	45455	100.0	45519	100.0	57040	100.0	65533	100.0	83075	100.0	86570	100.0	73215	100.0

ที่มา : (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2527 : 447) (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสิ่งพิมพ์แห่งชาติ 2527 : 81)
 (ธนาคารกรุงไทย จำกัด 2527 : 724)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินค้าของประเภทอุตสาหกรรม

ยุคแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทยเริ่มขึ้นอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2503-2512 อัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 11 ต่อปี โดยมีอุตสาหกรรมอาหารที่คงพึ่งวัตถุดิบจากเกษตรกร เป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 ภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีการพัฒนามากขึ้น พร้อมทั้งได้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOT) ในปี พ.ศ. 2502 เพื่อช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมโดยมีจุดประสงค์หลักคือ การทดแทนการนำเข้า จากกิจกรรมนี้จะทำให้การนำเข้าสินค้าโดยทั่วไปลดลง แต่การนำเข้าของวัตถุดิบเพื่อการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมก็เพิ่มขึ้น (ธีระพงษ์ วิจิตร์เศรษฐ์ 2527 : 16) นอกจากนี้สินค้าอุตสาหกรรมบางประเภทราคาสูงเพราะต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากตลาดในประเทศยังแคบ ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ นับหาคงกล่าวไม่ได้รับการพิจารณาเท่าที่ควร เนื่องจากดุลการชำระเงินของประเทศยังไม่ดีนัก จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2512-2513 ดุลการชำระเงินเริ่มขาดดุล พ.ศ. 2512 โดยขาดดุลการชำระเงินถึง 65,711 ล้านบาท (ธีระพงษ์ วิจิตร์เศรษฐ์ 2527 : 15) ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเริ่มเปลี่ยนทิศทาง เมื่อมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สามารถใช้วัตถุดิบในประเทศและสามารถส่งออกไปแข่งขันในตลาดโลกได้ ดังนั้นการเร่งรัดการส่งออกได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2513 พร้อมทั้งกระทำอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2515 (วิโรจน์ กลั่นเปา 2520 : 273) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของกิจการอุตสาหกรรมของประเทศไทยแล้ว เห็นได้ว่า สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. สินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตเกินความต้องการภายในประเทศ ซึ่งเดิมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า สินค้าประเภทนี้ได้แก่ ซีเมนต์ น้ำตาล สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์พลาสติก และผลิตภัณฑ์เภสัชกรรม เป็นต้น
2. สินค้าประเภทหัตถกรรม ได้แก่ ไม้แกะสลัก ผ้าไหม อัญมณี เครื่องใช้ไม้ เครื่องลงหิน และเครื่องเรือนต่าง ๆ เป็นต้น
3. อุตสาหกรรมจากเหมืองแร่ เช่น ถ่านหิน ฝูออไรต์ เมโรไทท์ หังสเทน แร่กานีส และ

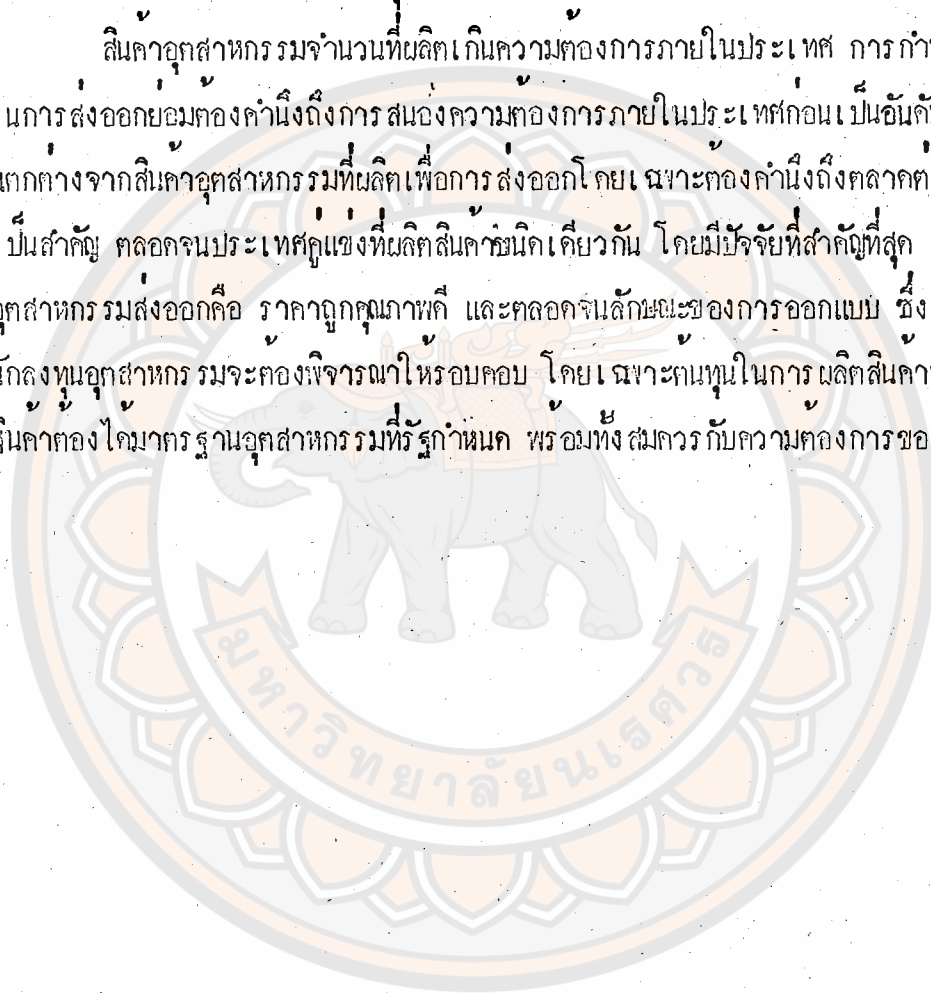

คณะกรรมการและสังคมศาสตร์

431254

4. ผลึกเพื่อส่งออกโดยเฉพาะ เป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่เกิดจากการส่งเสริม เช่น
ผลไม้กระป๋อง อุปกรณ์เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์และชิ้นส่วนนาฬิกา น้ำผลไม้
กระป๋อง ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ และถุงมือหนัง เป็นต้น

สินค้าอุตสาหกรรมจำนวนที่ผลิตเกินความต้องการภายในประเทศ การกำหนดเป้าหมาย
ในการส่งออกย่อมคำนึงถึงการสนองความต้องการภายในประเทศก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่ง
แตกต่างจากสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะของคำนึงถึงตลาดต่างประเทศ
เป็นสำคัญ ตลอดจนประเทศคู่แข่งที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน โดยมีปัจจัยที่สำคัญที่สุด สำหรับสินค้า
อุตสาหกรรมส่งออกคือ ราคาถูกคุณภาพดี และตลอดจนลักษณะของการออกแบบ ซึ่งปัญหาที่กล่าว
นี้กลลงทุนอุตสาหกรรมจะต้องพิจารณาให้รอบคอบ โดยเฉพาะต้นทุนในการผลิตสินค้าจะค่าและ
สินค้าต้องไ้มาจากรัฐอุตสาหกรรมที่รู้กำหนด พร้อมทั้งสมควรกับความต้องการของตลาดโลกด้วย

ตารางที่ 4 มูลค่าสินค้าออกอุตสาหกรรม พ.ศ.2518-2526

สินค้า	2518		2519		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
แผงวงจรไฟฟ้า	-	-	-	-	1146	5.1	2158	11.2	2914	11.2	6215	16.9	6251	15.3	6187	13.8	5819	11.7
ชุดไมโครวงง	350	5.8	628	5.5	517	7.3	1225	6.4	1268	4.5	1470	4.0	2127	5.2	2107	4.7	2053	4.1
ปลั๊กวงง	34	0.6	61	0.6	147	1.2	253	1.3	374	1.4	603	1.6	1109	2.7	1664	3.7	2107	4.2
ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์	40	0.7	173	1.6	257	2.0	563	1.5	844	0.2	987	2.7	1009	2.5	1477	3.3	1634	3.3
รองเท้า	15	0.3	8	0.1	24	0.2	92	0.5	180	0.7	356	1.0	448	2.3	1326	3.0	1739	3.5
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	595	5.8	548	5.1	479	3.8	914	4.7	1380	5.3	1518	4.1	1245	3.1	1270	2.8	1100	2.2
ภาชนะพลาสติก	477	7.5	497	4.7	740	5.9	507	2.6	528	2.0	364	1.0	696	1.7	848	1.9	610	1.2
เครื่องจักรและชิ้นส่วน	63	1.0	71	0.7	109	0.9	200	1.0	378	1.4	576	1.6	707	1.7	791	1.8	979	2.0
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	94	1.6	156	1.5	196	1.6	203	1.0	370	1.4	610	1.7	669	1.7	778	1.7	936	1.9
ท่อเหล็ก	86	1.4	104	1.0	95	0.8	238	1.2	432	1.7	1006	2.7	655	1.6	548	1.2	428	0.9
เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้ทางการพาณิชย์	13	0.2	38	0.4	102	0.8	162	0.8	205	0.8	285	0.8	358	0.9	471	1.0	-	-
และพลาสติก																		
รถยนต์ใหม่ และรถจักรยานยนต์	24	0.4	49	0.5	103	0.8	120	0.6	166	0.6	286	0.8	353	0.9	448	1.0	476	1.0

มูลค่า : ล้านบาท

ตารางที่ 4 (ต่อ)

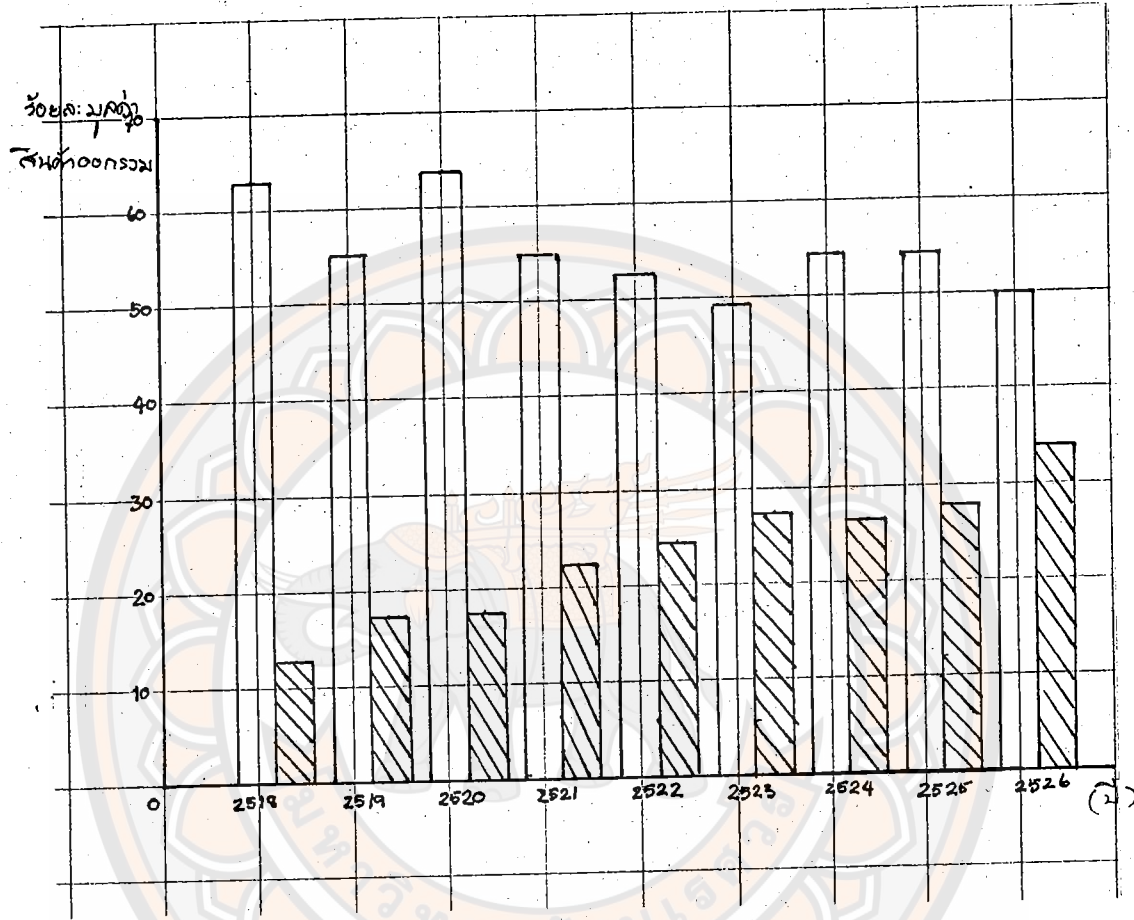
สินค้า	2518		2515		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
เครื่องใช้ในบ้านที่ขายไม่	205	3.4	238	2.2	325	2.6	380	2.0	356	1.4	378	1.0	408	1.1	408	0.9	-	-
เบาะที่ขายและชั้นเสวียน	63	1.0	153	1.4	69	0.6	76	0.4	105	0.4	296	0.8	375	0.9	323	0.7	-	-
ไม้อัด	111	1.8	254	2.4	286	2.3	261	1.4	291	1.1	269	0.7	267	0.7	300	0.7	349	0.7
อุปกรณ์และเครื่องแต่งกายหนัง	30	0.5	58	0.5	143	1.1	284	1.5	586	2.2	460	1.2	274	0.7	276	0.6	-	-
ผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยง	40	0.7	30	0.3	38	0.3	59	0.3	118	0.5	196	0.5	179	0.4	259	0.6	-	-
กระเป๋าสตางค์หนังและกระเป๋า	12	0.2	56	0.5	98	0.8	199	1.0	177	0.7	218	0.6	227	0.6	216	0.5	-	-
อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์	29	0.5	38	0.4	60	0.5	99	0.5	182	0.7	229	0.6	210	0.5	212	0.5	-	-
โคลงอูมิโนย	34	0.6	91	0.9	106	0.8	88	0.5	126	0.5	198	0.5	214	0.5	209	0.5	209	0.4
ไม้มันทาพ่นและวัสดุทาง	13	0.2	31	0.3	84	0.7	159	0.8	226	0.9	231	0.6	239	0.6	200	0.5	-	-
ยางรถสอง	21	0.3	35	0.3	53	0.4	77	0.4	137	0.5	157	0.4	205	0.5	190	0.4	248	0.5
เดมขัดแว่นตา	27	0.4	64	0.6	60	0.5	62	0.3	97	0.4	135	0.4	157	0.5	185	0.4	-	-
หมวกทอ	11	0.2	23	0.2	49	0.4	93	0.5	117	0.5	118	0.3	111	0.3	151	0.3	-	-
เครื่องสำอางและเครื่องใช้	15	0.3	29	0.3	36	0.3	36	0.2	45	0.2	64	0.2	68	0.2	123	0.3	-	-
ตุ๊กตาและสัตว์เลี้ยง	11	0.2	26	0.4	30	0.2	26	0.1	33	0.1	49	0.1	69	0.2	118	0.3	-	-
เครื่องครัวที่ขายโดย	45	0.7	56	0.5	67	0.5	82	0.4	96	0.4	171	0.5	130	0.3	115	0.3	-	-

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สินค้า	2518		2519		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
เครื่องจักรสถานและรถยนต์	72	1.2	124	1.2	47	0.4	44	0.2	76	0.3	114	0.3	117	0.3	114	0.3	-	-
แม่เหล็กไฟฟ้า	27	0.4	32	0.3	59	0.5	68	0.4	95	0.4	96	0.3	86	0.2	109	0.2	-	-
ตั้งแก๊ส	12	0.2	25	0.2	42	0.3	62	0.3	69	0.3	205	0.6	76	0.2	93	0.2	-	-
นำเข้ไม่กรบดง	19	0.3	21	0.2	20	0.2	45	0.2	138	0.5	253	0.7	161	0.4	92	0.2	-	-
สินค้าอื่น ๆ	-	-	-	-	6652	52.8	10636	55.2	14043	53.5	18782	50.5	21261	52.0	23124	51.7	-	-
รวม	6075	100.0	10700	100.0	12602	100.0	19271	100.0	26071	100.0	36895	100.0	40951	100.0	44722	100.0	45535	100.0

ที่มา : (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2527 : 80-84)

(รัฐสรค ๒๒๒๒๒๒ ๒๕๒๕ : ๑๙๘-๑๙๙)

กราฟที่ 5 แสดงรอยละมุลผลการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม เปรียบเทียบกับสินค้าออกอุตสาหกรรม ปี พ.ศ.2518-2526

- สินค้าออกอุตสาหกรรม
- สินค้าออกเกษตรกรรม

หากพิจารณาจากตารางที่ 4 จะพบว่า โครงสร้างสินค้าอุตสาหกรรมไทยกระจายการนำ
 สินค้าหลายประเภท พร้อมทั้งมูลค่าการส่งออกจากปี พ.ศ. 2518-2526 ได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก
 อีกทั้ง เมื่อนำมูลค่าสินค้าออกอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับสินค้าออกประเภทเกษตร จะพบว่า สินค้า
 อุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่จะทำรายได้มาสู่ประเทศเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี แต่สินค้าเกษตรมีแนวโน้มลดลง
 เรื่อย ๆ โดยพิจารณาได้จากกราฟรูปที่ 5 จากสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมแล้ว
 ยังมีผลิตภัณฑ์ประมงและผลิตภัณฑ์เหมืองแร่ ที่สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศตลอดมา ถ้าพิจารณา
 ความโครงสร้างสินค้าออกจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจในตารางที่ 6 ได้แสดงอย่างชัดเจนว่า
 ผลิตภัณฑ์ประมงและผลิตภัณฑ์เหมืองแร่มีมูลค่า เพิ่มขึ้นทุกปี เช่น ผลิตภัณฑ์ประมง ปี พ.ศ. 2518
 คิดเป็นร้อยละ 4.4 ในปี พ.ศ. 2526 คิดเป็นร้อยละ 6.9 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด เป็นต้น
 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินค้าออกที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงลักษณะการกระจาย
 การพึ่งพาสินค้าออกซึ่งเดิมพึ่งพิงสินค้าออกเพียง โดยก ข้าว ข้าวโพก มันสำปะหลัง ยางพารา และ
 น้ำตาล (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2527 : 445) แต่โดยผลของการพัฒนาการส่งออกทำให้ความ
 สำคัญของสินค้าออกดั้งเดิมเหล่านี้ได้ลดน้อยถอยลง ขณะเดียวกันก็มีสินค้าออกประเภทใหม่ ๆ ที่ม
 ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ได้แก่ ใยยาสูบ กุ้งสดแช่เย็น แฉงวงจรไฟฟ้า สิ่งทอ อัญมณี
 และปอ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างการส่งออกได้มีการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกเท่าที่ผ่านมากองประสบปัญหา
 ความเสถียรภาพของสินค้าออกอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าขั้นปฐม แม้ว่าในระยะ
 หลังจะได้มีการกระจายประเภทของสินค้าออกมากขึ้นก็ตาม แต่ยังเป็นสินค้าประเภทที่มีขั้นตอนการ
 ผลิตน้อย ฉะนั้นทั้ง ๆ ที่มูลค่าของสินค้าออกของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่สูงในระยะหลังก็ตาม แต่เป็น
 การเพิ่มในค่านปริมาณเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จาก เรายุทธราคาและปริมาณของสินค้าออกของ
 ปี พ.ศ. 2518 เป็นพื้นฐาน จะพบว่าดัชนีปริมาณสินค้าออกของไทยในเดือนมกราคมของปี พ.ศ. 2523
 มีค่าเป็น 253.26 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปริมาณส่งออกของเดือนเดียวกันในปี พ.ศ. 2522 ในขณะที่
 ดัชนีราคาสินค้าออกในระยะเดียวกันเป็น 139.98 และ 115.71 ล้านบาท ตามลำดับ (คณะ
 เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524 : 18) ดังนั้นควรมีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าออก
 โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มปริมาณการส่งออกให้มากนัก คือการแปรรูปสินค้าออกจากสินค้าขั้นปฐม ที่ยัง

ไม่ผ่านขบวนการผลิตให้เป็นสินค้าอุตสาหกรรมเสียก่อน แล้วจึงส่งเป็นสินค้าออก ทั้งนี้เพื่อให้ราคา
สินค้าสูงขึ้น และยังเป็นการสร้างงานให้แก่คนในประเทศ เป็นการลดปัญหาการว่างงานอีกทางหนึ่ง
อีกด้วย นอกจากนี้ของเหลือใช้จากการแปรรูปการผลิตสินค้าขั้นปฐมยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น
ได้อีกด้วย

ตารางที่ 5 มูลค่าสินค้าออกประเภทประมง พ.ศ. 2518-2526

มูลค่า : ล้านบาท

สินค้า	2518		2519		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
กุ้งสดแช่เย็น	651	45.0	1347	40.5	1171	32.3	1500	25.1	2372	31.8	1565	16.3	2136	23.7	2764	24.7	3163	24.8
ปลาแช่เย็น	513	26.0	632	20.4	664	18.3	1022	15.8	1471	15.7	1301	17.4	1335	14.8	1782	15.5	1627	12.8
ปลา	136	6.5	250	8.1	535	14.7	726	14.1	884	11.8	572	13.0	1014	11.2	660	5.5	722	5.7
ปลาแช่เย็น	122	1.2	163	5.3	234	6.4	318	6.2	355	5.3	381	5.1	767	8.5	638	5.7	658	5.2
ปลาแช่เย็น	103	5.2	130	4.2	205	5.8	318	6.2	362	4.8	378	5.1	488	5.4	608	5.4	630	5.0
กุ้งแช่เย็น	48	2.4	85	2.7	82	2.3	121	2.3	178	2.4	174	2.3	177	2.0	216	1.9	157	1.5
สินค้าอื่น ๆ	167	8.4	453	1.6	736	20.3	1143	22.2	1798	24.1	2288	30.7	3110	34.5	4512	40.4	5735	45.1
รวม	1980	100.0	3100	100.0	3651	100.0	5150	100.0	7464	100.0	7455	100.0	5027	100.0	11180	100.0	12736	100.0

ที่มา : (ธนาคารกรุงไทย จำกัด 2524 : 551)

(สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข 2527 : 82)

ตารางที่ 6 โครงสร้างสินค้าออกจำแนกตามลักษณะผลิตภัณฑ์ พ.ศ. 2518-2526

มูลค่า : ล้านบาท

หมวดสินค้าออก	2518		2519		2520		2521		2522		2523		2524		2525		2526	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
ผลิตภัณฑ์เกษตร	25,354	63.0	337,42	55.5	54,55	63.9	455,15	54.8	570,10	52.7	655,33	45.2	830,75	54.3	865,10	54.2	7,3215	50.0
ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์	1980	4.4	3100	5.1	3631	5.1	5150	6.2	7,464	6.9	7,455	5.6	5,027	5.4	11,180	7.0	127,40	8.7
ผลิตภัณฑ์เหมืองแร่	2570	6.6	4154	6.9	6,45	9.0	8971	10.8	11,575	10.7	15,317	11.5	11,781	7.7	8,743	6.1	67,36	4.6
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	6075	13.5	10700	17.6	12602	17.7	15271	23.2	26,071	24.1	36895	27.7	4,0851	26.7	44,722	28.0	45,535	34.1
สินค้าออกอื่น ๆ	5625	12.5	8998	14.8	3662	4.3	4070	4.9	5,545	5.5	7991	6.0	8262	5.4	7,347	4.6	3807	2.6
สินค้าออกรวม	45007	100.0	60797	100.0	7,1198	100.0	8,3065	100.0	10,8179	100.0	133,157	100.0	15,3001	100.0	155,724	100.0	146,438	100.0

ที่มา : (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด 2527 : 247)
 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 80)

แนวนโยบายการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกของไทย

รัฐบาลประเทศไทยได้ให้ความสนับสนุนธุรกิจการส่งออกเป็นอย่างมาก เพราะการส่งออกนอกจากจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศไทยโดยตรงแล้ว ยังถือว่าเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาการว่างงานภายในประเทศด้วย สำหรับการส่งออกของไทยในปัจจุบันนับว่ามีปัญหาอยู่มาก การดำเนินงานของธุรกิจเอกชนส่วนใหญ่ยังขาดประสิทธิภาพ ขาดข่าวสารการตลาดที่แน่นอนและรวดเร็ว ขาดบุคลากรที่ชำนาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดอำนาจต่อรองทางการค้ากับต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การส่งออกของไทยพลจะบรรลุผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะการแข่งขันด้านราคาเพราะการผลิตในประเทศได้เปรียบด้านค่าจ้างแรงงานต่ำ แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับการส่งเสริมจากทางการตลาดอย่างจริงจัง เพราะมีปัญหามากมายที่ธุรกิจเอกชนไม่สามารถแก้ไขและปรับปรุงได้ รวมทั้งการสนับสนุนจากทางการบางอย่างที่จะเพิ่มประสิทธิภาพแก่ธุรกิจการส่งออกโดยตรงนี้ด้วย

หน่วยงานส่งเสริมการส่งออกของรัฐ

การส่งออกของไทยได้รับการสนับสนุนจากทางการไม่น้อย โดยเฉพาะในระยะปี 2525 ได้ส่งเสริมให้การส่งสินค้าออกขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ คือให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้น (ธีระชัย เหลืองสัมฤทธิ์ 2525 : 61) ในขณะเดียวกันได้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐเพื่อรองรับและสนับสนุนธุรกิจส่งออก ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้การส่งออกพัฒนาก้าวหน้าต่อไป หน่วยงานที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการส่งออกจำแนกได้ 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก ทำหน้าที่แนะนำแผนการส่งออกและจัดปัญหาหรืออุปสรรคการส่งออกอย่างกว้าง ๆ
2. คณะผู้แทนการค้า เป็นกลุ่มตัวแทนการค้าซึ่งกระทรวงพาณิชย์สนับสนุนให้เอกชนจัดตั้งขึ้นเพื่อไปเจรจาตกลงทางการค้ากับต่างประเทศ
3. องค์การส่งเสริมการส่งออกของรัฐ ประกอบด้วย กรมและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ

3.1 กรมการค้าต่างประเทศ มีหน้าที่ควบคุมขั้นตอนการส่งออกให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ

3.2 กรมเศรษฐกิจพาณิชย์ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการส่งออกคือ เป็นตัวแทนในการติดต่อเรียกร้องไทยกเลิกจำแนกภาษีการค้า และขอตกลงทางการค้าระหว่างประเทศด้วย

3.3 สำนักงานที่ปรึกษาการพาณิชย์ มีหน้าที่วางนโยบายและติดต่อแก้ปัญหาทางการค้าระหว่างการค้ากับรัฐบาล

3.4 กรมพาณิชย์สัมพันธ์ มีหน้าที่ส่งเสริมการส่งสินค้าออกโดยตรง แบ่งสายงานเป็นหลายสาย สายงานที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดคือ งานบริการส่งออกหรือศูนย์บริการส่งออก ทำหน้าที่ส่งข่าวการตลาดบริการ แกนส่งออก

ถึงแม้ว่าหน่วยงานของรัฐที่ให้การสนับสนุนการส่งสินค้าออกดังกล่าวจะมีจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการจัดตั้งสำนักงานที่ปรึกษาพาณิชย์และอื่น ๆ แต่ก็มีใ้หมายความว่าจะสามารถแก้ปัญหาการส่งสินค้าออกได้อย่างสมบูรณ์ เพราะการขยายตัวของหน่วยงานทางหน่วยงานเป็นเพียงการหาตลาดและศึกษาอุปสงค์สินค้าในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น ยังมีปัญหาอื่นที่สำคัญอีกมาก เช่น การแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่ง นอกจากนี้การเตรียมบุคลากรไว้รองรับธุรกิจการส่งออกที่จะขยายตัวในอนาคต ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องการความสนับสนุนจากรัฐเช่นกัน

แนวนโยบายการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกสินค้าเกษตรของรัฐ

แนวนโยบายการเปลี่ยนแปลงสินค้าประเภทนี้ ปัจจุบันได้รับการสนับสนุนจากทางราชการเป็นอย่างดี โดยจะเน้นหนักในด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตภายในประเทศ ซึ่งถ้าโครงสร้างการผลิตเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดโครงสร้างการส่งออกที่เหมาะสมมากขึ้นเช่นกัน ฉะนั้นการปรับโครงสร้างและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐบาลได้ตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดี ก็จึงเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 รัฐได้กำหนดแนวนโยบายในการดำเนินงานตามเงื่อนไขดังนี้คือ

1. จะปรับโครงสร้างการผลิตคานเกษตรจากการเพิ่มผลผลิตโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูกไปเป็นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อที่จะทำพื้นที่นั้น ๆ นำพืชชนิดใหม่ ๆ มาปลูกมากยิ่งขึ้น โดยจะมีผลทำให้สินค้าออกประเภทเกษตรมีจำนวนหรือชนิดเพิ่มมากขึ้นด้วย
 2. ส่งเสริมให้มีการกระจายการปลูกพืชเศรษฐกิจมากประเภทยิ่งขึ้น เพื่อลดการเสี่ยงภัยของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการผันผวนของราคา ในขณะที่เดียวกันส่งเสริมการปลูสัตว์และการประมงควบคู่ไปด้วย
 3. ส่งเสริมให้เกษตรกรของพืชผลได้ในราคาสูง โดยรัฐจะส่งเสริมการลงทุนในคานสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานทางคานการตลาด ลดหย่อนมาตรการแทรกแซงระบบตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้อยู่ภายใต้สถาบันเดียวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองราคา
- กล่าวโดยสรุป นโยบายปรับโครงสร้างการผลิตคานการเกษตรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 มุ่งหมายที่จะขยายการผลิตให้ไกลอย่างน้อยระยะ 4.5 ทศปี โดยเปลี่ยนจาก "การเกษตรแบบขยายพื้นที่เพาะปลูก" มาเป็น "การเพิ่มผลผลิตพืชต่อไร่" ของ ข้าว ยางพารา ข้าวโพก ถั่วเขียว ถั่วเหลือง และฝ้าย เป็นพิเศษ (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2524 : 553) ดังนั้น จะเห็นว่าการกระจายการผลิตพืชผลทางการเกษตร รวมทั้งการเร่งขยายการผลิตสินค้าเกษตรกรรมชนิดต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการสินค้าเกษตรกรรมชนิดใหม่ ๆ ในตลาดโลก ได้เน่นผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งใหญ่ ในรายการสินค้าเกษตรกรรมส่งออกของไทย จากที่เคยขึ้นอยู่กับสินค้าออกเพียง 2-3 ชนิด อันได้แก่ ข้าว ยาง และไม้ กลายมาเป็น ข้าวโพก น้ำตาล สับปะรดกระป๋อง ถั่วต่าง ๆ ผลัดกันขึ้นสู่ปะหลัง อาหารทะเลแช่แข็ง และอาหารทะเลรวมหึ่งผักผลไม้ต่าง ๆ อีกมากมาย (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2524 : 555) ถ้าหากจะกล่าววาคความสำเร็จของการกระจายพืชผลทางการเกษตรเพื่อการส่งออกนี้เกิดจากความสามรถร่วมกันของภาคเอกชนอันได้แก่ธุรกิจ นักลงทุน และเกษตรกร กับความสนับสนุนของภาครัฐบาลด้วย ซึ่งเป็นที่คาดหมายวาคาภาครัฐบาลได้ให้ความสนับสนุนมากกว่านี้ ในอนาคตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ความสำเร็จของการส่งออกก็ยอมจะเพิ่มมากขึ้นกว่านี้อีกมาก นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใดก็คือ ควบเป้าหมายการปรับโครงสร้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของประเทศทางคานการเกษตร จะทำให้การผลิตทางการเกษตรในอนาคตมีความก้าวหน้าขึ้นอีกมาก และ

ก็เป็นที่ยกมาหมายคยว่า การทำผลผลิตทางการ เกษตร ไม่ใช่แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าอุตสาหกรรม เกษตร ก็จะมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ของมีการ เร่งเพิ่มผลผลิตทางการ เกษตรในประเทศให้พอเพียง แก่การป้อนตลาดใหญ่แห่งใหม่ที่จะท่องเที่ยวความสำคัญต่อไปในอนาคต ยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัด เจนก็คือ นอกจากเกษตรกรจะปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง เพื่อผลิตน้ำตาลทราย และส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ไปโรงงานแปรรูปเป็นอาหาร แล้ว สินค้าเกษตรทั้ง 2 ชนิดนี้คือวัตถุดิบสำคัญสำหรับจะนำไปผลิต เป็นเอทิลแอลกอฮอล์ ที่คาดว่าในอนาคตจะต้องเขามามีบทบาทในฐานะเชื้อเพลิงชนิดใหม่ แทนที่ น้ำมันเชื้อเพลิงอย่างแน่นอน

ในปัจจุบันผลิตผลมวลรวมแห่งชาติเกิดจากการ เกษตร เป็นส่วนใหญ่ และประมาณ 3 ใน 4 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดก็ เกิดจากภาคเกษตรกรรมเช่นกัน (ธนาคารกรุงเทพจำกัด 2524 : 558) เพื่อเป็นที่ยกมาหมายว่าอนาคตของการ ผลิตทางการ เกษตรของประเทศจะก้าวหน้าขึ้น ก็ย่อมหมายถึงว่า อนาคตของมูลค่าการส่งออกที่จะได้เงินตราต่างประเทศก็ย่อมมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ คำนึงถึงแนวโน้มในระยะยาวที่ราคาสินค้าเกษตรจะต้องเพิ่มขึ้น สืบเนื่องมาจากความต้องการที่เพิ่มขึ้น ในตลาดโลก ฉะนั้นประเทศ เกษตรกรรมเช่นประเทศไทยก็ย่อมจะได้รับส่วนแบ่งของตลาดมากพอสมควร และขณะนี้ เป็นโอกาสที่ภาครัฐบาลจะรณรงค์ขอความร่วมมือร่วมมือจากภาคเอกชน ให้เข้ามาร่วม คำนึงงานพัฒนาการ เกษตร เพื่ออนาคตอันสดใสของสินค้าเกษตรกรรมไทย เพราะนโยบายของ การพัฒนาการ เกษตรตามโครงการของรัฐบาล ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ถูกใจให้ภาคเอกชนหันมาลงทุน ประกอบธุรกิจภาค เกษตรกรรมมากขึ้น

แนวนโยบายการ เปลี่ยนแปลง โครงสร้างการ ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของรัฐ

ยุคแห่งการพัฒนา เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทย เริ่มขึ้นอย่างจริงจัง และมี ระเบียบแบบแผน นับตั้งแต่รัฐบาล ได้จัดทำแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจขึ้น เป็นฉบับแรก อัตราการขยายตัว ทางอุตสาหกรรมส่งออกเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการที่นำสินค้าเราจากต่างประเทศได้ เริ่ม เปลี่ยนแปลง เป็นนักอุตสาหกรรมจัดสร้าง โรงงานผลิตสินค้าขึ้นเอง เพื่อทดแทนการนำเข้าผู้ส่งสินค้า เกษตร ได้หันมาจัดตั้ง โรงงานแปรรูปมากขึ้น ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ได้

กำหนดให้มีการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดภาระการขาดดุล การค้าสามารถทำเงินตราเข้าประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญในการปรับโครงสร้างการผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 คือ

1. เพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมให้ขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7.6 ต่อปี
2. กำหนดให้อุตสาหกรรมส่งออกขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี และพยายามขยายให้ได้ถึงร้อยละ 25 ต่อปี โดยเร่งรัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าขั้นปฐมให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น อาหารแปรรูป อัญมณี เครื่องประดับ และเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง ชิ้นส่วนไฟฟ้า ยานยนต์ให้ส่งออกได้มากขึ้น (สถาพร กวิตานนท์ 2527 : 115)

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ทำการส่งเสริมการส่งออก โดยเฉพาะการเร่งรัดการลงทุนเพื่อการส่งออกให้เพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการกำหนดนโยบายใหม่ซึ่งมุ่งใจ การอำนวยความสะดวก และขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งออก ซึ่งคำเนิงานหลายประการด้วยกันคือ

1. ปรับปรุงอัตราการค้าชดเชยภาษีส่งออก โดยประกาศใช้อัตราชดเชยเป็นร้อยละของราคาส่งออก และในระหว่างการดำเนินการปรับปรุงอัตราชดเชยให้เหมาะสมใกล้เคียงความเป็นจริง ก็ให้ผู้ส่งออกสามารถเลือกใช้อัตราใหม่หรืออัตราเดิม ซึ่งเป็นอัตราที่หน่วยได้ จนถึงปี พ.ศ. 2527 รวมทั้งเร่งรัดการคืนและชดเชยอากรให้เร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ลดขั้นตอนการส่งออก เพื่อให้การส่งออกมีความสะดวกรวดเร็ว โดยปรับปรุงระเบียบพิธีการส่งออกตั้งแต่ขั้นตอนปฏิบัติยุ่งยากไป ทำให้สามารถลดความซับซ้อนในการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีการส่งออกถึง 6% ประหยัดเวลาและลดภาระเรื่องเอกสารผ่านพิธีการตามศุลกากรถึง 50% ประหยัดเวลาและลดค่าใช้จ่ายของผู้ส่งออก และงบประมาณด้านเอกสารที่ใช้ในพิธีการส่งออกถึง 30% ของที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการส่งออก เงินกองทุนสำหรับการนี้ใช้เพื่อการส่งเสริมการส่งออก เช่น การจัดงานแสดงสินค้า การจัดผู้แทนการค้า ฯลฯ เพื่อขยายตลาด และบุกเบิกตลาดส่งออกให้ตลาดกว้างขึ้น

4. จัดทำเป้าหมายสินค้าส่งออกเพื่อเร่งรัดการส่งออก และมีมาตรการร่วมกับเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันให้การส่งออกเป็นไปตามเป้าหมาย (สถาพร กวิตานนท์ 2527 : 117)

จากปัญหาอุตสาหกรรมที่มีอยู่บางประเภทไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งได้ในตลาดโลก ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยการปกป้องคุ้มครองจากรัฐบาลเป็นอย่างมาก การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมประเภทนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อให้มีการพัฒนาเทคโนโลยี และเพื่อให้ประสิทธิภาพสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้โคเน้นการปรับปรุงคุณภาพลดต้นทุนการผลิต ซึ่งให้มีมาตรการสนับสนุน เช่น การให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน การช่วยเหลือทางการเงิน เทคโนโลยี ภาษีอากร และระเบียบกฎหมาย สินค้าอุตสาหกรรมประเภทเหล่านี้ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้อุปโภคไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น (สศทพร กวีกันนัท 2523 : 124) แต่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมนั้นก็ยังมีความวิตกกังวลว่าสินค้าที่ผลิตในไทยยังไม่เป็นที่รู้จักของต่างประเทศ รวมทั้งธุรกิจการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญ เพราะส่วนใหญ่เป็นกิจการใหม่ ดังนั้นทางการจึงมีนโยบายในการดำเนินการสนับสนุนทางการเงิน และนอกจากนี้จะเป็นการกระตุ้นให้นักลงทุนเร่งส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยจะจัดพิมพ์เอกสาร ทำภาพยนตร์ ใส้ไลค์ เทป และเอกสารอื่น ๆ (ธนาคารกรุงไทยจำกัด 2525 : 63) รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อชี้ช่องทางและจูงใจผู้ส่งออกด้วย ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าหากการใดดำเนินการอย่างจริงจังแล้ว คาดว่าภาวะการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไทยคงสดใสขึ้น

สำหรับแนวทางในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินค้าออกนี้ รัฐบาลจะเลือกส่งเสริมสินค้าบางประเภทเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่างบประมาณการส่งเสริมค่อนข้างจำกัด รัฐบาลไม่สามารถจะส่งเสริมแต่กิจการส่งออกทุกประเทศได้ ดังนั้นรัฐจำเป็นต้องเลือกส่งเสริมแต่กิจการส่งออกที่ก่อประโยชน์ต่อประเทศตามลำดับความสำคัญ กิจการส่งออกที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาวนั้นควรจะได้รับการศึกษาพิจารณาให้ความสำคัญมาก ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม การกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกส่งเสริมแก่กิจการส่งออกนั้นควรเป็นไปอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานคล่องตัวขึ้น กิจการที่ควรได้รับการส่งเสริมก่อนได้แก่

1. กิจการที่ใกล้เคียงหรือการค้ากับต่างประเทศ เช่น ผลิตสินค้าคุณภาพเท่าเทียมกัน แต่ต้นทุนผลิตต่ำกว่าของประเทศ เป็นต้น

2. กิจกรรมที่ใช้ปัจจัยการผลิตภายในประเทศ ซึ่งอาจเน้นเฉพาะการใช้วัตถุดิบ หรือ แรงงานภายในประเทศอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

ถ้าเราหลักเกณฑ์เหล่านี้แล้วก็ควรจะให้การส่งเสริมก่อน ส่วนการเร่งส่งสินค้าขี้นปฐม ออกนั้นก็ควรให้ความสำคัญ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องปรับปรุงการผลิตด้วย เพื่อกะการแข่งขันการ ส่งออกสิ่งสำคัญคือ การแข่งขันด้านคุณภาพและต้นทุนการผลิตควบคู่กันไป ถ้ากิจการต่าง ๆ สามารถ เพิ่มคุณภาพและลดต้นทุนการผลิตได้ก็ดีกว่าของต่างประเทศแล้วก็ยอมทำให้กิจการส่งออกเหล่านั้นมันคง และเจริญรุ่งเรืองไปเรื่อย แต่อย่างไรก็ตาม งานของรัฐที่ให้การส่งเสริมการส่งออกในปัจจุบัน ยังคงกระจัดกระจายและขาดการประสานงานกันเท่าที่ควร การส่งเสริมในปัจจุบันยังถือว่าเป็นเพียง การกระทำเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น รัฐบาลควรจะเร่งปรับปรุงแนวทางส่งเสริมอยู่เสมอ ๆ โดยในขั้นแรกนี้ควรเร่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงาน การส่งเสริมของรัฐก่อน คือเร่งทั้งหน่วยงาน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการส่งออกโดยตรง ขณะเดียวกันควรเลือกส่งเสริมแก่กิจการที่จะเป็น พื้นฐานในการพัฒนาประเทศก่อน ซึ่งถ้ารัฐบาลให้ความสำคัญต่อการส่งออกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นนี้แล้ว คาดว่าในไม่ช้าสินค้าไทยจะเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกอย่างแน่นอน

สรุปและเสนอแนะ

ในปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับกันว่า รูปแบบของการพัฒนาประเทศที่สำคัญรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ การพัฒนาโดยอาศัยการค้าระหว่างประเทศ รูปแบบการค้าดังกล่าวเป็นที่เชื่อว่า การค้าระหว่างประเทศสามารถกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต กว้างใหญ่ผลที่สำคัญ ๆ รวม 3 ประการคือ 1) การผลิตสินค้าเพื่อส่งออกเป็นวิธีการสร้างงานและรายได้ 2) เป็นการประหยัดการลงทุนพื้นฐานภายในประเทศ 3) การผลิตสินค้าเพื่อส่งออกสามารถสร้างอุปสงค์สมบูรณ์ขึ้นใหม่ (สมนึก แต่งเจริญ 2527 : 5) สำหรับการการค้าระหว่างประเทศของไทยนั้นก็ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด หรืออาจกล่าวได้ว่า ความสามารถในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกในปัจจุบัน จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก การพึ่งพาอาศัยตลาดต่างประเทศที่มีลักษณะกว้างขวางกว่าตลาดภายในประเทศ จะเกิดประโยชน์ทางการผลิต กล่าวคือ ทำให้การผลิตภายในประเทศสามารถที่จะขยายตัวออกไปได้ และการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก จะเกิดผลในทางกระตุ้น ทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีกต่อไป

ประการที่สอง การขยายตัวของสินค้าออกจะช่วยให้อุตสาหกรรมที่ทำการผลิตเพื่อส่งออกขยายตัวได้ โดยที่ประเทศไทยไม่จำเป็นต้องทำการลงทุนเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสังคมมากเกินไป

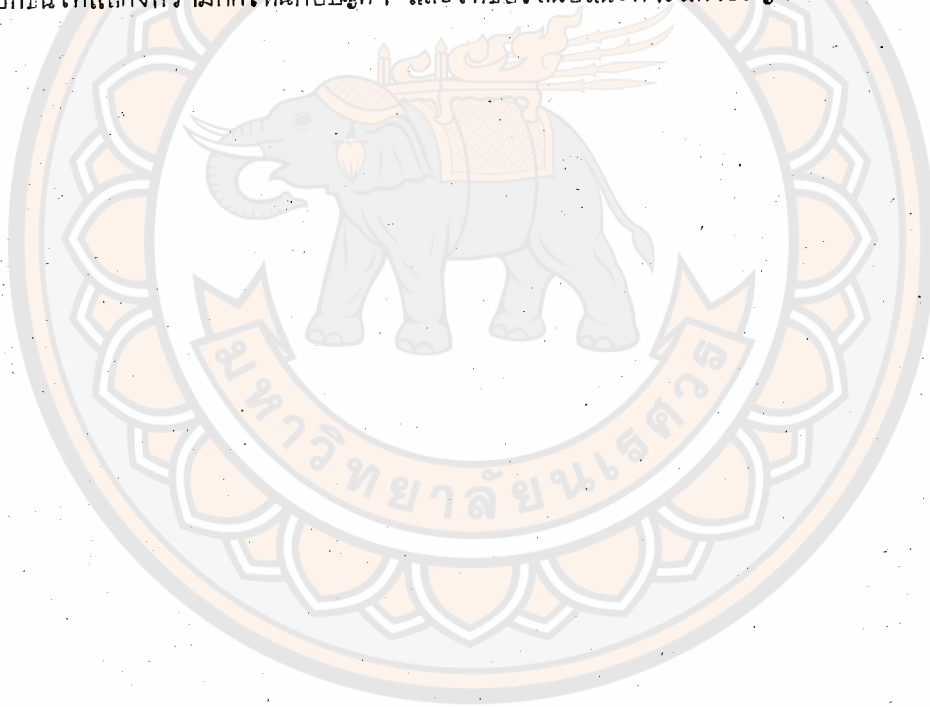
ประการที่สาม สินค้าออกมีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างอุปสงค์ขึ้นใหม่ ได้แก่ สถานการณ์ที่ประเทศมีความต้องการอุปโภค และบริโภคสินค้า และบริการเมื่อเป็นดังนี้จึงเกิดการเพิ่มของอุปสงค์ที่มีต่อสินค้าและบริการต่าง ๆ ในตลาดภายในประเทศ อุตสาหกรรมที่ทำการผลิตเพื่อส่งออกจะทำการแข่งขันกับอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตเพื่อขายในตลาดภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันกันนำทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ออกมาใช้ ซึ่งอาจกระตุ้นให้อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งจำหน่ายภายในประเทศมีการปรับปรุงและนำวิธีการผลิตใหม่ ๆ มาใช้เพื่อผลิตภาพของอุตสาหกรรมนั้น ๆ คีขึ้น

การค้าระหว่างประเทศพร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ความสามารถในการแปรเปลี่ยนทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นสินค้าออกและความสามารถในการปรับและเปลี่ยนแปลงการผลิตเพื่อส่งออกให้ตอบสนองในอัตราที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยเป็นอย่างมากเช่นกัน แทนหนทางที่จะสามารถแก้ไขได้ก็คือ เราจะต้องเพิ่มขีดความสามารถในการปรับและเปลี่ยนแปลงการผลิตภายในประเทศของเราเองให้ตอบสนองต่อตลาดโลก สิ่งที่กำหนดขีดความสามารถดังกล่าวได้แก่ ปัจจัยทางค่านาสังคม ซึ่งถูกตีความมีความสำคัญสูงกว่าปัจจัยทางค่านอื่น ๆ การปรับและเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงภาวะทางสังคมบางประการให้เอื้ออำนวยและสนับสนุนการหันเหการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการใช้ปัจจัยและการผลิตภายในประเทศ นอกจากนี้การแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการส่งออกนั้นควรจะแก้ปัญหากันที่ต้นเหตุ และมีการแก้ปัญหากันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงใคร่ขอเสนอแนะมาตรการในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการส่งออกลดลงจนเสนอวิธีการที่ประเทศสามารถที่จะนำผลประโยชน์จากการส่งออกมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ดังนี้

1. ควรเปลี่ยนรูปสินค้าออกจากสินค้าเกษตรให้ เป็นสินค้าอุตสาหกรรม เกษตร เสียก่อนแล้วจึงส่ง เป็นสินค้าออก ซึ่งจะทำได้ในมูลค่าของสินค้านำเข้าที่สูงขึ้น
2. เพื่อที่จะให้อุตสาหกรรมเกษตรสามารถมีทุนค่าเงินการ และขยายธุรกิจของสินค้าให้รวดเร็ว รัฐบาลจำเป็นต้องมีมาตรการทางการเงินและการคลังที่จะให้ธนาคาร และสถาบันการเงินจัดสรร เครดิตให้กับอุตสาหกรรมเกษตร และการผลิตในภาคเกษตรกรรมให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ตลอดจนนโยบายทางค่านาสังคมให้ เป็นไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการผลิตสินค้าในภาคเศรษฐกิจนี้ให้มากขึ้น
3. รัฐบาลจะต้อง เป็นผู้ประสานงานในการจัดหาตลาดภายนอกประเทศให้กับผู้ผลิตสินค้าทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม บทบาทของทูตพาณิชย์ไทยในต่างประเทศจะต้องมีมากกว่าการเป็นแค่เพียงผู้รายงานขอมูล การค้าต่างประเทศเท่านั้น

4. กลไกของรัฐบาลโดยเฉพาะ ข้าราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันจะต้องมีประสิทธิ-
ภาพอย่างจริงจังในทางปฏิบัติ มิฉะนั้นประสิทธิภาพก็คุ้มค่ายาก

5. รัฐบาลจะต้องสำนักของการที่จะให้ประชาชนได้ เข้ามามีส่วนร่วมในทางการแก้ปัญหา
การส่งออก และมีส่วนร่วมในการช่วยกันพัฒนาเศรษฐกิจอีกทางหนึ่งให้ได้ ทั้งนี้เพราะไม่ว่ารัฐบาล
จะมีนโยบายและมาตรการในการแก้ปัญหาคือเพียงใดก็ตาม หากประชาชนหรือภาคเอกชนไม่ให้ความ
ร่วมมือ การแก้ปัญหาก็จะสำเร็จรวดเร็วลงไปด้วยก็ได้ นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องเปิดโอกาสให้
เอกชนได้แสดงความคิดเห็นต่อปัญหา และให้ขอเสนอแนะการแก้ไขปัญหโดยเสรีอย่างมีระบบ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยชนเรศวร

หนังสือทั่วไป

เกษร จันทรภูศิริพันธ์ เศรษฐกิจศาสตร์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 137 หน้า
คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานเศรษฐกิจและการพัฒนา

พ.ศ.2525 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี 2526, 328 หน้า

จริพร เทศวานิช หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
2522, 348 หน้า

จีระ หงส์ศคารมภ วิเคราะห์ครึ่งทางแผนฯ 5 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2528,
198 หน้า

จักรทิพย์ นาคสกุล ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 198 หน้า

ญาดา ประภาพันธ์ ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2524, 163 หน้า
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด รายงานประจำปี 2522 2522

ธีระพงษ์ วิภคเศรษฐ นิตยา 27 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527

วรารวรรณ กิ่งกระการพงษ์ หลักเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก 2525,
270 หน้า

วิทยากร เชียงกูล ปัญหาพื้นฐานของประเทศ กอปรการพิมพ์ 2521, 117 หน้า

สมนึก แดงเจริญ สัมมนาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522,
43 หน้า

หลา มยีน เศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา ไทยวัฒนาพานิช 2527, 148 หน้า

แอนก เข็ชรถาวร คู่มือเศรษฐศาสตร์มหภาค 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2523, 449 หน้า

หลักฐานประเภทวารสาร

"การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดต่างประเทศสำหรับสินค้าของไทย" สยามจกหมายเหตุ 8 : 212

กุมภาพันธ์ 2527

- "การเร่งรัดการส่งออกสินค้าออก" วารสารเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด 7 : 237
กรกฎาคม 2523
- "การส่งออกของไทยในปี 2528 จะยังคงสดใส" ธุรกิจการค้า 2 : 20-25 กุมภาพันธ์
2528
- "การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและแร่ที่สำคัญ" รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย
3 : 21 มีนาคม 2526
- "ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศที่เริ่มจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมในเอเชียและประเทศ
เอเชีย" เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ 2 : 80 มกราคม-เมษายน 2526
- "เครื่องจักรและการผลิตและการค้าเกษตรกรรม" วารสารเศรษฐิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย
12 : 16-20 ธันวาคม 2526
- ณรงค์ชัย อัครเศรณี "เหลียวหลังแลหน้าชะตาอุตสาหกรรมไทย" สู่อินทรี 156 : 24-27
2527
- "ตลาดการค้าต่างประเทศของไทยในอนาคต" วารสารเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด
7 : 238-243 กรกฎาคม 2523
- "ทิศตะนโยบายการส่งออกที่สำคัญของไทย" วารสารเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด
4 : 178-187 เมษายน 2525
- "ทิศทางการค้าของไทย" วารสารเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด 1 : 23-24 มกราคม 2523
- "เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา" วารสารเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด 2 : 55 กุมภาพันธ์ 2524
- ธีรชัย เหลืองสัมฤทธิ์ "รัฐกับการส่งเสริมการส่งออก" รายงานเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด
6 : 61-65 มิถุนายน 2525
- "แนวทางเพื่อการส่งเสริม : บทสรุปที่ควรปฏิบัติ" วารสารเศรษฐิจธนาคารกรุงเทพจำกัด
8 : 304-305 สิงหาคม 2523
- "บทบาทการเกษตรที่มีต่ออุตสาหกรรม" ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร 331 : 6-9 มิถุนายน 2527
- "บริษัทการค้าระหว่างประเทศ เครื่องมือในการเพิ่มผลผลิตการส่งออก" วารสารเศรษฐิจธนาคาร
กรุงเทพจำกัด 4 : 88-94 เมษายน 2523

"ภาวะการค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงินในระยะ 9 เดือนแรกของปี 2525" รายงาน

เศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย 12 : 57 ธันวาคม 2525

"ภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม" รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย 1 : 14-15

มกราคม 2526

"มีเวลาไม่มากนัก" วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพจำกัด 11 : 647 พฤศจิกายน 2525

วารสารเศรษฐกิจ ธนาคารกรุงเทพจำกัด 5 : 135 พฤษภาคม 2523

_____ 3 : 123 มีนาคม 2525

_____ 5 : 239 พฤษภาคม 2525

_____ 8 : 429 สิงหาคม 2525

_____ 8 : 450 สิงหาคม 2525

_____ 11 : 724 พฤศจิกายน 2527

วิโรจน์ กลั่นเป่า "การส่งสินค้าอุตสาหกรรมออก" วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพจำกัด

5 : 273 พฤษภาคม 2520

ศรีวงศ์ สมิต "การค้าต่างประเทศกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย" เศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ 2524

"สถานการณ์ผลิตเกษตร" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 28 : 27-28 มกราคม 2526

"สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญ" รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย

10 : 20 ตุลาคม 2525

"ธนาคารของสินค้าเกษตรกรรมไทย" วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพจำกัด 12 : 549

ธันวาคม 2524

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

มีนาคม 2529

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกของไทยจากอดีต โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2518-พ.ศ. 2526

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้เขียนได้ใช้วิธีเปรียบเทียบระหว่างวิเคราะห์และเอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ส่วนใหญ่จะเป็นวารสารของสำนักงานต่าง ๆ และหนังสือทั่วไป

ผลจากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่า ในปี พ.ศ. 2526 สัดส่วนของโครงสร้างสินค้าออกโดยขยายตัวมากขึ้นคือ สินค้าเกษตรกรรมส่งออกร้อยละ 80.0 ของสินค้าออกรวม สินค้าอุตสาหกรรมมีร้อยละ 34.1 ของสินค้าออกรวม ผลิตภัณฑ์ประมงมีร้อยละ 6.7 ของสินค้าออกรวม และผลิตภัณฑ์เหมืองแร่มีร้อยละ 4.6 ของสินค้าออกรวม จะพบว่าสินค้าออกเกษตรกรรมมีสัดส่วนลดลงจากเดิมซึ่งปี พ.ศ. 2518 มีสัดส่วนร้อยละ 80 ของสินค้าออกรวม จากสัดส่วนของโครงสร้างดังกล่าว มีผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศไม่คงเสถียรต่อความผันผวนของสินค้าเกษตรกรรมมากเท่าเดิม แต่ถึงกระนั้นสินค้าเกษตรกรรมยังคงเป็นสินค้าส่วนใหญ่ของสินค้าออกรวม แต่สินค้าเกษตรกรรมได้ขยายโครงสร้างไปมากเช่นกัน เช่นปี พ.ศ. 2518 สินค้าออกประเภทเกษตรกรรมที่สำคัญได้แก่ ข้าว ยางพารา ขางโพศ มันสำปะหลัง ข้าวฟ่าง ใบยาสูบ ผลไม้สด ทุเรียน นอกจากนั้นสินค้าอุตสาหกรรมได้ขยายตัวไปมากเช่นกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรมแปรรูป สินค้าเกษตร มีผลทำให้สินค้าออกมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น อาจสรุปได้ว่าในปัจจุบัน โครงสร้างสินค้าออกได้มีการพัฒนาไปมาก ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีผลทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศพัฒนาทางขึ้นด้วย